БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 53 (5644).

4 Март 1985 й.

ДУШАНБА.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИ ВА СОВЕТ ҲУКУМАТИНИ, ШАХСАН КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКОНИ ИШОНТИРИБ АЙТАДИЛАРКИ, УЛАР ПАХТАЧИЛИКНИ, АГРАР СЕКТОРНИНГ БОШҚА ТАРМОҚЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА ҚИЛИНАЕТГАН ОТАЛАРЧА ҒАМХУРЛИККА ЖАВОБАН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ЮКСАЛТИРИШ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРАДИЛАР, СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ БЎЛАДИГАН 1985 ЙИЛНИ ЗАРБДОРЛАРЧА МЕҲНАТ ҚИЛИШ БИЛАН НИШОНЛАЙДИЛАР.

Тошкент, 1985 йил 2 март. В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройи. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши президиуми.

В. Молгачев ва С. Маҳкамов фотоси.

ЗАМОН ТАЛАБЛАРИ ДАРАЖАСИДА БЎЛАЙЛИК

РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Ўзбекистон ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССРдан келган пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг ходимлари 2 март куни В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройига тўпландилар. Улар ўтган йилги иш якунларини атрофлича муҳокама қилиш, КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми материалларида баён этилган қоида ва хулосалар асосида беш йилликнинг якунловчи йили вазифаларини белгилаб олиш учун, республика қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгашида қатнашиш учун Тошкентга келдилар.

Олимлар, сув хўжалиги мутахассислари, саноат корхоналари коллективларининг вакиллари, агросаноат комплекси бошқа тармоқларининг ходимлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг намояндалари ҳам кенгашда иштирок этдилар. Қардош пахтакор республикалар — Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистондан келган мусобақадош дўстларнинг делегациялари ҳам ҳозир бўлдилар.

Бу галги кенгаш амалий вазиятда ўтмоқда. Республика қишлоқ меҳнатчилари партиянинг аграр сиёсатини сабот билан амалга оширмоқдалар. Бултур улар кўп иш қилишди, аммо янада кўпроқ иш бажарилиши зарур. Келгусида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини муттасил юксалтириш, дала ва фермаларнинг маҳсулдорлигини ошириш, совет кишиларининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондириш, уларнинг фаровонлигини ошириш соҳасида қилинадиган ишлар кўп.

Беш йилликнинг якунловчи йилида деҳқонлар билан чорвадорлар юксак марраларни эгаллашлари керак. Уларнинг фахрли бурчи-Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришдан, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишдан, бу йилги ва умуман ўн биринчи беш йиллик планларини ҳамда социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришга эришишдан иборат.

Кенгашни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **О. У. Салимов** очди.

1984 йил якунлари ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари асосида 1984 йилги планларни ва социалистик мажбуриятларни бажариш юзасидан республика колхозлари, совхозлари, агросаноат комплекси бошқа корхоналарининг вазифалари ҳақида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **И. Б. Усмонхўжаев** доклад қилди. **(Доклад газетанинг 1,2 ва 3-саҳифаларида эълон қилинмоқда).**

Кенгашда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **Т. А. Алимов**, Наманган область партия комитетининг биринчи секретари **Н. Р. Ражабов**, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси **М. Ж. Юсупов**, «Ташсельмаш» заводининг пайвандчилар бригадири **Д. А. Атаманов**, Сурхондарё область Гагарин районидаги «Искра» совхозининг алмашлаб экиш участкаси бошлиғи **К. Қорахонова**, Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси **А. Г. Кадин**, Конимех районидаги «Маданият» совхозининг бош чўпони **Т. Қистовбоев**, Сирдарё область ижроия комитетининг раиси **И. Қўчқоров**, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **М. Худойберганов**, Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз бригадири **Р. Нурлибоев**, Иштихон районидаги Ильич номли колхоз бригадири **Х. Шамсиева** сўзга чиқдилар.

Кенгашда қилинган ишлар чуқур таҳлил этилди, беш йилликнинг якунловчи йилида юксак марраларга эришиш йўллари белгиланди. Сўзга чиққан нотиқлар йўл қўйилган камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар, шу камчиликларни тезроқ тугатиш йўлларини белгиладилар.

Озарбайжон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **М. С. Мамедов**, Қирғизистон ССР қишлоқ хўжалиги министри **А. С. Савитохунов**, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Т. М. Мирхолиқов**, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **М. А. Чориев** кенгашда сўзга чиқдилар. Улар Ўзбекистоннинг қишлоқ меҳнатчиларига қардош республикалардаги мусобақадош дўстларидан самимий салом топширдилар, пахтакорларнинг меҳнатдаги беллашуви қишлоқ хўжалигини янада интенсивлашнинг муҳим омили бўлиб қолганлигини уқтириб ўтдилар. Ўртоқларча ўзаро ёрдамга, илғор тажрибани кенг баҳам кўришга асосланган бу мусобақа суғориладиган ҳар гектар ернинг самарадорлигини муттасил оширишга, дала ва фермалар маҳсулотини кўпроқ етиштиришга кўмаклашмоқда.

Кенгаш иштирокчилари республика қишлоқ хўжалиги ходимлари пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашни кўпайтиришга эришиш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, деб ишонч билдирдилар. Улар деҳқонлар ва чорвадорлар КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленуми йўл-йўриқларини муваффақиятли равишда турмушга татбиқ этиш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар, партия XXVII съездини ва Буюк Ғалабанинг 40 йиллигини муносиб кутиб оладилар, деб ваъда бердилар.

Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг 1985 йилги социалистик мажбуриятларини қабул қилдилар. Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон деҳқонлари ҳамда чорвадорлари билан анъанавий социалистик мусобақани давом эттиришга қарор қилинди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Т. Н. Осетров, К. С. Саликов, Н. М. Маҳмудова, У. У. Умаров, В. А. Хайдуров, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари И. Е. Пономарев, Д. Д. Берков қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг 1985 йил 22 февралда Москва шаҳар Куйбишев сайлов округи сайловчилари билан бўлган учрашувдаги «Ривожланган социализмни такомиллаштириш йўлидан, бунёдкорлик ва тинчлик йўлидан» нутқини ўзбек тилида алоҳида китобча қилиб чиқарди.

Китобча кўп нусхада нашр этилди.

(ЎзТАГ).

1984 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1985 ЙИЛГИ ПЛАНЛАРНИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ, АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ БОШҚА КОРХОНАЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ доклади

Қадрли ўртоқлар, азиз биродарлар!

Ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йили — 1985 йил шонли воқеаларга бой. Мамлакатимиз ленинчи партиямиз XXVII съездини, Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 40 йиллигини, стахановчилик ҳаракати бошланганининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш иштиёқи билан яшамоқда.

Куни кеча иттифоқдош, автоном республикаларнинг Олий Советларига ҳамда маҳаллий Советларга сайлов бўлиб ўтди. Сайлов Коммунистик партия ва совет халқининг монолит бирлигини яна бир бор кенг намойиш қилди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Константин Устинович Черненконинг Москва шаҳар Куйбишев сайлов округи сайловчилари билан учрашувдаги нутқида партиянинг халқ бахт-саодати йўлида амалга ошираётган ишлари, мамлакат экономикасини юксалтириш борасида турган вазифалар аниқ белгилаб берилди. Барча совет кишилари қатори Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари ҳам партия ва давлатимиз раҳбарининг бу нутқини зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида, колхоз ва совхоз дала ва фермаларида 1985 йил ва умуман ўн биринчи беш йиллик планларини шараф билан бажариш йўлида бошланган социалистик мусобақа бугун янада авж олмоқда.

Партиямиз мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш тадбирларини белгилар экан, бунда экономиканинг аграр секторини янада интенсив тараққий эттиришга катта аҳамият беради. Буни республикамиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Биргина кейинги тўрт йил мобайнида республика қишлоқ хўжалиги комплексини ривожлантиришга қарийб 10 миллиард сўм давлат капитал маблағи сарфланди. Биз ҳозир қишлоқ хўжалигини интенсив олиб бориш, етиштирилаётган маҳсулотни йил сайин кўпайтириш учун зарур имкониятларга эгамиз.

Бугун анъана бўлиб қолган ушбу кенгашимизда босиб ўтган йўлимизни юксак талабчанлик руҳида баҳолаб, бундан буёнги амалий вазифаларимизни белгилаб олишимиз керак.

Республика колхозчилари, совхоз ишчилари, агросаноат комплексининг барча ходимлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, мамлакатнинг озиқ-овқат ва хом ашё ресурсларини кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Шу беш йилликда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми ўнинчи беш йилликка нисбатан 11 процент кўпайди. Республикамиз дон, каноп, тамаки, картошка, сабзавот, полиз, мева, узум, жун, қоракўл тери ва пилла тайёрлаш тўрт йиллик планларини бажарди.

Ўтган йил деҳқончилик учун анча мураккаб бўлди. Лекин шунга қарамай, Тошкент, Андижон, Фарғона, Наманган ва Сирдарё областлари пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар. 53 район, 382 колхоз, 155 совхоз планларини шараф билан адо этдилар. 25 район ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 35 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил кўтарди. Москва, Ленин, Бувайда, Наманган, Тўрақўрғон, Ангор, Ленин йўли, Ғалаба, Коммунистик, Ленинград, Хива ва Хонқа районлари шулар жумласидандир.

Йил якунлари кўрсатиб турибдики, агар меҳнат тўғри ташкил қилинса, агротехника талабларига тўла риоя этилса, имкониятлардан оқилона фойдаланилса, ҳар қандай шароитда ҳам юқори ҳосил етиштириш мумкин.

Ўтган йил Бутуниттифоқ мусобақаси якунларига кўра, Наманган области ҳамда Бўз, Наманган, Косонсой, Конимех, Ленин йўли, Боёвут, Бекобод, Бувайда, Ўзбекистон, Хонқа, Гурлан, Тошкент районларининг деҳқонлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларини олдилар.

Республикамиздаги 20 колхоз ва совхоз, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ҳамда бошқа коллективлар ана шу юксак мукофотга сазовор бўлдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

УЛКАН МАРРАЛАР ЧОРЛАЙДИ

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1985 йилги СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари, барча агросаноат комплексининг меҳнатчилари КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларидан келиб чиқадиган қоида ва хулосаларга амал қилиб, Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида 1985 йилда ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар: 5 миллион 730 минг тонна пахта етиштириб давлатга сотадилар, шу жумладан, Қорақалпоғистон АССР — 387 минг тонна, Андижон области — 553 минг тонна, Бухоро области — 469 минг тонна, Жиззах области—367 минг тонна, Қашқадарё области—599 минг тонна, Навоий области—179 минг тонна, Наманган области—432 минг тонна, Самарқанд области—468 минг тонна, Сурхондарё области — 513 минг тонна, Сирдарё области — 411 минг тонна, Тошкент области — 414 минг тонна, Фарғона области — 548 минг тонна, Хоразм области — 390 минг тонна пахта сотади. Пахтани тўлиқ сақлаш ва ўз вақтида қайта ишлаш таъминланади. Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ҳамда хом ашёдан оқилона фойдаланиш эвазига пландан ташқари 11 минг тонна пахта толаси ишлаб чиқарадилар.

Шу мақсадда баҳорги дала ишларига намунали ҳозирлик кўрадилар ва уларни сифатли ўтказадилар, чигитни ернинг табиий намлигида қийғос ундириб олиш мақсадида экишни қисқа муддатларда тугаллайдилар, экинларни парвариш қилиш бўйича комплекс тадбирларни агротехника жиҳатдан юксак даражада амалга оширадилар.

Ҳамма жойда алмашлаб экишни ўзлаштириш, ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олишнинг индустриал технологиясини жорий этиш, меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлашни такомиллаштириш, меҳнат, ер-сув ресурслари, қишлоқ хўжалик техникаси, минерал ўғитлар ва бошқа хил моддий-техника воситаларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш негизида асосий эътиборни деҳқончилик маданиятини юксалтиришга қаратадилар.

Пахтачиликда туксизлантирилган чигитни уяларга аниқ миқдорда экиш, чигит экиш билан бир қаторда минерал ўғитлар ва гербицидлар солиш, ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қилишдан иборат прогрессив усулларни, шунингдек экин зараркунандалари ва касалликларига қарши курашнинг биологик методларини кенг қўлланадилар.

320 минг тонна каноп, 31 минг тонна пилла, 1200 минг тонна дон, 1820 минг тонна сабзавот, 655 минг тонна полиз экинлари маҳсулотлари, 165 минг тонна картошка, 985 минг тонна мева ва узум, 335 минг тонна гўшт, 920 минг тонна сут, 1150 миллион дона тухум тайёрлаб, давлатга сотадилар.

Деҳқонлар билан қайта ишловчи саноат корхоналари ўртасидаги алоқаларни кенгайтирадилар, шунинг негизида маҳсулот нобудгарчилигини камайтиришга ва сифатини оширишга, унинг истеъмолчиларга ва савдо тармоқларига ўз вақтида етказиб берилишига эришадилар.

Озуқа экинлар майдонини кенгайтирадилар ва ҳосилдорлигини оширадилар, озуқа экинларини чорвачиликнинг ем-хашакка бўлган эҳтиёжларини тўла даражада қондиришни ҳисобга олган ҳолда жойлаштирадилар, чорва моллар сонини кўпайтиришга ва маҳсулдорлигини оширишга, суғориладиган ҳар гектар майдон ҳисобига чорвачилик маҳсулотлари етиштириш миқдорини оширишга эришадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг қарорларига мувофиқ меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлайдилар, салбий ҳолларга қарши муросасиз кураш олиб борадилар, бутун фаолиятларини қишлоқ хўжалигининг, барча агросаноат комплекси тармоқларининг иқтисодий самарадорлигини оширишга қаратадилар.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ К. У. Черненкони ишонтириб айтадиларки, улар пахтачиликни, аграр секторнинг бошқа тармоқларини ривожлантириш тўғрисида қилинаётган оталарча ғамхўрликка жавобан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирадилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съезди бўладиган 1985 йилни зарбдорларча меҳнат қилиш билан нишонлайдилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИНИНГ 1985 ЙИЛ 2 МАРТДА БЎЛИБ ЎТГАН РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

1984 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА 1985 ЙИЛГИ ПЛАНЛАРНИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ, АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ БОШҚА КОРХОНАЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ҲАҚИДА

ўртоқ И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ доклади

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати номидан ва сизларнинг номингиздан ғолибларни самимий табриклашга, келгусида уларга янада улкан зафарлар тилашга рухсат этгайсизлар!

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш билан бир қаторда унинг сифатини оширишга эътибор кучайганлигини ва бу масала жуда муҳимлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўтган йили республика 5 миллион 292 минг тонна пахта тайёрлади, пахта тайёрлаш ҳамда унга толасининг миқдори ва сифатига қараб ҳақ тўлашнинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Иттифоқ ҳукумати маъқуллаган янги системаси жорий этилгани туфайли юксак пировард натижаларга эришиш учун хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, барча меҳнаткашларнинг масъулияти кучайди. Тола чиқиш проценти ўтган йилларга қараганда анча кўпайди, қуйиндилар сабабли бўладиган нобудгарчилик камайди. Буларнинг ҳаммаси мавжуд хом ашёдан 100 минг тонна ортиқ тола олиш имконини беради. Бинобарин, республика колхоз ва совхозлари ана шунинг ҳисобига қўшимча 528 миллион сўм ҳақ оладилар.

Кўриниб турибдики, маҳсулот сифатини яхшилаш давлат учун ҳам, хўжаликлар учун ҳам катта фойда келтиради. Шундай экан, партия ва совет ташкилотлари, хўжалик органлари, колхоз ва совхоз мутахассислари бундан кейин ҳам маҳсулот сифатини яхшилаш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўришлари керак.

Пиллачиликда ҳам сифат анча ошди. Ўтган йилги пилланинг ялпи ҳосили гарчи 1983 йилдагига нисбатан 1200 тонна кам бўлса-да, лекин бу пилладан 387 тонна кўп ипак олинди. Шунинг эвазига хўжаликлар 29,5 миллион сўм кўп даромад қилдилар.

Республикамиз мева, сабзавот маҳсулотини умумиттифоқ фондига юбориш топшириғини бажарди. Мамлакатнинг саноат марказларига 1 миллион тоннадан кўпроқ сабзавот ва мева жўнатилди.

Қишлоқ хўжалигидаги бу ютуқлар мард, танти халқимизнинг пешона тери билан, партия, совет, касаба союз, комсомол, қишлоқ, сув хўжалиги органларининг, ва қолаверса, бутун республика меҳнаткашларининг қилган фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритилди. Биз бу муваффақиятларга, аввало, Коммунистик партиямиз, КПСС Марказий Комитети ва ўртоқ Константин Устинович Черненко бошчилигидаги Сиёсий бюронинг ва Иттифоқ ҳукуматининг кун сайин кўрсатаётган оталарча ёрдами туфайли, СССРдаги барча қон-қардош халқлар, аввало, улуғ рус халқининг беминнат кўмаги натижасида эришдик.

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришда, ишлаб чиқаришни интенсивлашда мусобақадош Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг ёрдами ва мадади ҳам катта бўлди. Фурсатдан фойдаланиб, сизларнинг номингиздан кенгашимизда қатнашаётган Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистондан келган қардошларимизни чин қалбдан қутлашга рухсат бергайсиз.

Азиз мусобақадош дўстлар! Сизлар ҳосил учун курашнинг долзарб, машаққатли дамларида республикамиз колхоз ва совхозлари далаларида, фермаларида бўлиб, эришаётган ютуқларимизни қўллаб-қувватладингиз, мавжуд камчиликларимизни юзимизга дўстона очиқ айтиб, уларни бартараф этиш йўл-йўриқларини кўрсатиб бердингиз.

Ўтган йили мусобақадош дўстларимиз — Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон меҳнаткашлари — ўз республикалари экономикасини, жумладан қишлоқ хўжалигини юксалтиришда ажойиб ютуқларга эришдилар. Дўстларимизнинг бу ютуғидан бутун совет халқи, жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам чин дилдан қувонмоқдалар. Зеро, қардошлар ютуғи — ҳаммамизнинг ютуғимиздир. Биз мусобақадош дўстларимизни ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлидаги ютуқлари билан самимий табриклаймиз. Айни пайтда бизнинг энг яхши тилакларимизни, қизғин саломимизни республикаларингиз меҳнаткашларига етказишларингизни илтимос қиламиз.

Ўртоқлар! Сизларга муҳим бир янгиликни маълум қилмоқчиман. Ўзингиз биласизки, ўтган йилларда баъзи жойларда ҳисобдан яширилган ерлар эвазига, қўшиб ёзишлар эвазига пахта ҳосилдорлиги ва миқдори ошириб кўрсатиб келинган эди. Натижада жиддий хато ва камчиликларга, суиистеъмол қилишларга йўл қўйилди, носоғлом вазият вужудга келди. Буларнинг ҳаммаси ишимизга жуда катта салбий таъсир кўрсатди. Шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш планини бир оз камайтириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советига мурожаат этди. Қийинчиликларни, дардимизни КПСС Марказий Комитети, Иттифоқ ҳукуматига, шахсан ўртоқ К. У. Черненкога тўғри тушунтирдик.

Пахтанинг мамлакат экономикасида тутган ўрнини ҳаммангиз жуда яхши биласиз. Саноатнинг пахта толасига бўлган эҳтиёжи йил сайин ошиб боряпти. Тўқимачилик фабрикаларини ва бошқа корхоналарни тола билан таъминлаш ниҳоятда жиддий масала бўлиб қолмоқда. Лекин шунга қарамай, КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати илтимосимизни ўринли деб топди, таклифларимизни қабул қилишди 1985 йил учун республикамизга пахта планини 5 миллион 700 минг тонна қилиб белгиланди ёки беш йиллик пландагига нисбатан 300 минг тоннага камайтирилди. Бу — 100 минг тоннадан зиёдроқ тола демакдир.

Яратиб берилган бу имкониятни тўғри тушунишингизни истардик. Партия ва ҳукуматимиз республикамизда қишлоқ хўжалигини илмий асосда юритиш учун шундай енгиллик берди. Айни пайтда пахта етиштиришни бундан буён ҳам муттасил кўпайтириб бориш бизнинг биринчи даражали интернационал бурчимиз эканлигини унутмаслигимиз керак.

Пахта — республикамиз халқларининг фахри, ифтихори, битмас-туганмас бойлиги. миз. Юзимиз ёруғлиги, тилимиз узунлиги, хонадонимиз тўкинлиги, қишлоқларимиз файзи-чиройи шу пахтадан. Бекорга халқимиз эъзозлаб, уни «оқ олтин» деб атамаган. Пахта мамлакат учун ғалла, нефть ва металл каби ниҳоятда зарур.

Ўртоқлар! Эришган ютуқлар ўзимизники. Ҳозир ижобий натижаларни янада ривожлантириш ҳақида, айниқса ишдаги хато ва камчиликларимиз ҳақида очиқчасига ва дангал гаплашиб олайлик.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми экономикамиз, айниқса қишлоқ хўжалиги соҳаси партия талабидан анча орқада қолганини рўйи рост очиб ташлади. Бу хато ва камчиликларга барҳам бериш учун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, бутун куч ва ғайратимизни сарфлашимиз лозим.

Кейинги йилларда планни «нима қилиб бўлса ҳам» бажариш керак деган ярокқсиз услубга ёпишиб олинди. Натижада план интизоми, давлат ва партия интизоми бузилди. Баъзи мансабдор кимсалар ўз лавозимини суиистеъмол қилиб, сохта обрў кетидан қувиш йўлига ўтиб олдилар. Бу ҳол қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг пировард натижаларига салбий таъсир кўрсатди, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг меҳнат активлигини пасайтириб юборди.

Шу сабаблар туфайли республикамиз пахта, гўшт, сут, тухум етиштириш ва тайёрлаш бўйича беш йилликнинг ўтган тўрт йили планларини бажара олмади. 1984 йилги натижалар ҳам бизни мутлақо қониқтирмайди. Ўтган йили мўлжалдагидан 673 минг тонна пахта, 316 минг тонна дон, 150 минг тонна мева, узум, 26 минг тонна гўшт, 100 минг тонна сут ва бошқа маҳсулотлар кам етказиб берилди. 82 район, 697 колхоз ва совхоз пахта планини бажара олмади.

Баъзи ўртоқлар бунга, ҳар сафаргидек, об-ҳаво шароити ноқулай келганлигини, айрим салбий ҳодисаларни баҳона қилиб кўрсатмоқдалар. Лекин большевикчасига, мардона, тан оладиган бўлсак, бу нарсаларга ўзимиз сабабчимиз. Чунки кадр танлашда, XVI пленумда айтилганидек, ошна-оғайнигарчилик, юртдошлик, одамларнинг шахсий садоқатига қараб ёндашиб, уларнинг амалий ва ишчанлик фазилатларига эътибор бермай, катта хатога йўл қўйдик. Пленум бу хато ва камчиликларни қаттиқ қоралаб, аҳволни соғломлаштириш, иш самарадорлигини ошириш бўйича бир қатор принципиал тадбирлар белгилади.

Энди гап бу тадбирларни изчил ва оғишмай амалга оширишда қолди. Область ва район партия комитетлари бўшашувчанлик ва интизомсизликнинг ҳар қандай кўринишларига, қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликка ҳамиша принципиал баҳо беришлари, план ва мажбуриятларнинг бажарилиши учун меҳнат коллективларининг ҳар бир аъзоси ва хўжаликларнинг ҳар бир раҳбари масъулиятини бутун чоралар билан кучайтиришлари зарур.

Ўртоқлар! Олдимизда жуда катта вазифалар турибди. Уларни бажариш учун ҳалол меҳнат қилишимиз, жамики имкониятларни ишга солишимиз талаб қилинади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кўпайтириш учун ҳал қилиниши лозим бўлган қатор муаммолар борки, уларга эътиборингизни жалб қилмоқчиман.

Аввало ерга бўлган муносабат масаласи. Ер — бизнинг асосий бойлигимиз, ризқ-рўзимиз, бебаҳо хазинамиз. Биз ерни қанча эъзозласак, вақтида ҳолидан хабар олиб, яхши парвариш қилсак, ўғитга тўйдирсак, маромида суғорсак, унга меҳр қўйиб, парвона бўлсак, у бизга беҳисоб бойлик ҳадя этади. Буни яхши биласизлар. Аксинча, алдам-қалдам иш тутиб, ғирромлик қилсак, у биздан аёвсиз ўч олади. Бутун деҳқончилик тажрибаси шуни кўрсатиб турибдики, ерни алдаб бўлмайди. Ерни алдаган, аввало ўзини алдайди.

Ердан самарали фойдаланиш — қишлоқ хўжалигини интенсивлашнинг бош йўли. Шундай экан, бу масала ҳамиша диққат-эътиборимизда бўлиши керак. Афсуски, республика Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, область, район партия ва совет ташкилотлари, агросаноат бирлашмалари бу муҳим масалага лозим даражада баҳо беришмаяпти. Оқибатда Қашқадарё, Бухоро, Жиззах областлари, Қорақалпоғистон автоном республикасида ва бошқа кўпгина жойларда ҳосилдорлик ошиш ўрнига кескин камайиб кетмоқда.

Айтиш мумкинки, халқимизнинг бебаҳо бойлиги — ернинг умри бекор ўтяпти. Қуйидаги мисолларга эътиборингизни жалб этаман: ўтган йили Нишон районидаги «Коммунист» совхози 2200 гектар ернинг ҳар гектаридан бор-йўғи 3,5 центнердан, шу райондаги «Самарқанд» совхози 3200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 4,5 центнердан, Свердлов районидаги «Маханкўл» совхози гектар бошига 5,5 центнердан, Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» совхози 5,9 центнердан пахта етиштирган. Мутахассисларнинг айтишича, ерга чигит қадалиб, каровсиз қолганда ҳам ғўза 4 донадан кўрак тўплаб, 8—10 центнердан ҳосил бериши мумкин.

Қани, ўзларингиз айтингчи, шу хўжаликларнинг раҳбарларини ҳақиқий раҳбар деб бўладими? Ахир, улар давлатнинг моддий-техника маблағини, кишиларнинг меҳнатини кўкка совуришяпти. Мазкур район раҳбарлари хато ва камчиликларнинг олдини олиш учун тегишли чора кўрмай, шунчаки томошабин бўлиб турганларини нима билан изоҳлаш мумкин?

Хўжалик йилининг якунлари ҳар бир район, ҳар бир колхоз ва совхозда чуқур таҳлил этилиши, камчиликларнинг сабаблари тўла очиб ташланиши, уларни тугатиш юзасидан зарур бўлган ҳамма чоралар кўрилмоғи даркор. Партия комитетлари эса белгиланган тадбирларнинг ижросини қаттиқ назоратга олсинлар. Қолоқ хўжаликларни лоақал ўрта ҳол хўжаликлар даражасига етказиб олиш пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўпайтиришнинг энг муҳим резервидир. Бунинг учун ҳамма жойда меҳнат ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, кадрларда топширилган иш учун юксак масъулият ҳиссини кучайтириш керак.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми қарорлари республикамиз учун, айниқса катта аҳамиятга эга. Партия ва ҳукумат ёрдамида Мирзачўл, Жиззах, Сурхон—Шеробод, Қарши даштларида илгари бўш ётган массивларни, Қорақалпоғистон автоном республикасида қўриқ ерларни ўзлаштириш соҳасида кўп иш қилинди.

Сўнгги ўн тўққиз йил мобайнида сув хўжалигини ривожлантиришга 21 миллиард сўм маблағ сарфланди. Суғориладиган ерлар майдони республикамизда 1,5 бараварга яқин кўпайди ва 3,7 миллион гектарга етди. Лекин, эътироф этиш керакки, мелиорация қилинган ерлардан фойдаланиш самарадорлиги бизни мутлақо қониқтирмайди. Юқорида айтганимиздек, бир қанча областларда ҳосилдорлик пасайиб кетмоқда. Деҳқончиликнинг зоналар бўйича илмий асосланган системаси суст жорий қилиняпти. Вертикал ва ёпиқ дренажлар, коллекторларни қуриш ва фойдаланишга топширишда кўзбўямачилик ҳоллари бор. Шу туфайли қўриқ районлардаги ёпиқ ва вертикал дренажларнинг бир қисми ишламаётир. Бу эса ўз навбатида катта-катта майдонларнинг шўрланиб, қишлоқ хўжалиги оборотидан чиқиб кетишига сабаб бўляпти.

Шеробод районидаги совхозларда Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети томонидан янги ерларнинг шўри яхшилаб ювилмасдан фойдаланишга топширилган. Давлатнинг катта маблағлари сарфланиб ўзлаштирилган беш ярим минг гектар ер узоқ вақтдан бери фойдаланилмай ётибди. Қарши районидаги 13 та хўжаликда лойиҳада белгиланган дренажларнинг фақат 60 проценти қурилган. Бунинг устига, «мендан кетгунча — эгасига етгунча» қабилида иш тутилганлиги сабабли уларнинг ярмидан умуман фойдаланиб бўлмаяпти.

Тўрткўл, Тахтакўпир, Қоравузак, Элликқалъа, Арнасой ва бошқа қатор районларда ҳам аҳвол худди шундай. Ахир, бу майдонлар республика ер балансига киритилган, уларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планлаштирилган. Бу ўтакетган хўжасизлик.

КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми партия, совет ва хўжалик органларини, барча қишлоқ меҳнаткашларининг эътиборини мелиорация қилинган ерлардан фойдаланиш самарадорлигини оширишга қаратди. «Главсредазирсовхозстрой», Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети, Қишлоқ хўжалиги ҳамда Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, уларнинг жойлардаги органлари, колхоз-совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича шахсан масъул эканликларини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман.

Яқинда республика экинзорлари қайтадан гектармагектар ҳисоблаб чиқилди. Шу нарса аниқландики, экинларнинг турлари бўйича экиш плани доимий равишда қўпол бузилиб келинган. Республика бўйича бошқа экинлар ҳисобига 221 минг гектардан кўпроқ ерда ортиқча пахта экилган экан. Қатор хўжаликларда эл бойлиги бўлмиш ер инсофсизларча талон-торож қилинган.

Ўзи биз кимни алдаяпмиз? Пахта майдонини оз кўрсатиб, ҳосилдорликни муттасил оширяпман, деб мақтанчоқлик қилиш, бунинг эвазига мукофотлар олиш, ғайриқонуний йўллар билан қўшимча даромад қилиш сингари жиноий ишларга қўл уришдан айрим кимсалар тортинмаганлар. Бу соҳада намунали тартиб ўрнатмоқ керак!

КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми белгилаб берганидек, келгусида мелиорация борасидаги ишларимиз кўлами беқиёс кенгаяди.

Ўн биринчи беш йилликда ана шу мақсадларга 7 миллиард сўм маблағ ажратилган бўлса, яқин келажакда 8 миллиард 300 миллион сўм маблағ сарфлаш кўзда тутилмоқда. Шу муддат ичида 410 минг гектар янги ер очилади. 400 минг гектар экин майдонининг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Бу партия ва ҳукуматимизнинг буюк ғамхўрлигидир. Биз бу ғамхўрликка экин майдонларининг самарадорлигини ошириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини янада кўпайтириш билан жавоб бермоғимиз даркор.

Деҳқончилик маданиятини ошириш ва чорвачиликни ривожлантиришда алмашлаб экишнинг аҳамияти катта. Очиғини айтганда, кўп жойларда кейинги йилларда алмашлаб экиш эътибордан четда қолди. Оқибатда бедазорлар қисқариб кетди. Пахта эса монокультурага айланди. Бу ҳол тупроқ унумдорлигини пасайтириб, турли касаллик ва ҳашаротларни кўпайтирди, ҳосил миқдори ва сифатини камайтирди.

1920 йил 2 ноябрда В. И. Ленин қўл қўйган Халқ Комиссарлари Советининг қарорида шундай дейилган: «Пахта етиштириладиган барча хўжаликларда алмашлаб экишни мажбурий тарзда жорий этиш лозим». Бу сўзлар бундан 65 йил илгари айтилган эди. Биз эса бугун ҳам қишлоқ хўжалик ходимларидан алмашлаб экишни илтимос қилиб келяпмиз. Афтидан, илтимос билан иш битмайдиганга ўхшайди. Бу ҳақда қарорлар, қонунлар кўп. Экин майдонлари, сув, ер, зарур техника ҳам бор. Фақат битта нарса етишмайди: у ҳам бўлса, хўжалик раҳбарларида масъулият ҳисси йўқ. Чунки ҳозир айрим жойларда партия комитетлари, совет ва хўжалик органлари, аграр-саноат бирлашмалари интизомни бузаётганлар, қарорларни бажармаяптилар, кўрсатмаларни оёқ ости қиляптилар. Бундан кейин колхоз ва совхозларнинггина эмас, балки район ва область раҳбарларининг партиявий етуклигига алмашлаб экишни қай даражада жорий этаётганига қараб баҳо берамиз. Ҳар ким ўз ҳолича иш кўрадиган бўлса, ҳали-бери тартиб ўрнатилмайди. Ахир, бир йил ичида республикада алмашлаб экиш 78 процентдан 66 процентга тушиб қолганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Бу кўрсаткич Бухоро областида 83 процентдан 54 процентга, Қашқадарёда 64 процентдан 49 процентга, Наманганда 94 процентдан 80 процентга, Сирдарёда 73 процентдан 54 процентга, Тошкент областида 90 процентдан 72 процентга тушиб кетди. Энди бундай ҳол билан асло келиша олмаймиз. Чунки бу талабларга риоя қилинмаганлиги сабабли республика экин майдонларининг қарийб бир миллион гектарини ажриқ босиб кетди. Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Сирдарё областлари ва Қорақалпоғистон автоном республикасида бундай майдонлар, айниқса кўп. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари миқдори ва сифатининг пастлиги ҳам кўп жиҳатдан шу билан изоҳланади.

Келинглар, ҳозир узилкесил ва қатъий бир нарсага келишиб олайлик. Алмашлаб экишни илмий асосланган изга солайлик. Чунки пахта-беда алмашлаб экиш жорий этилганида пахта ҳосилдорлиги 7—8 центнер ошади, вилт касаллигининг зарари 8—10 баравар камаяди, тупроқ унумдорлиги ортиб, сув ва минерал ўғитнинг самарадорлиги кўпаяди.

«Пахта» комплексига кирувчи беданинг салмоғи камида 25—30 процент бўлиши керак. Лекин, кўп хўжаликлар, районлар ва областларда бу кўрсаткич 10 процентдан ҳам ошмаяпти.

Алмашлаб экишни жорий этишда яхши форма топилган. Бу Сурхондарё областининг Ленин йўли районида вужудга келган алмашлаб экиш участкаларидир. Алмашлаб экиш участкасида пахтанинг ҳам, беданинг ҳам ва бошқа озуқа экинларининг ҳам эгаси бор. Шунинг учун биз алмашлаб экиш участкаси деганимизда ҳар бир экиннинг эгаси бор деб ҳисоблаймиз. Бу яхши, ибратли ишни ҳамма областларнинг вакиллари бориб кўришди, семинар ўтказилди. Аммо бу тажриба кенг ёйилмади, ҳатто орқага қараб ҳам кетилди.

Ўртоқлар! Пахта — колхоз ва совхозларимиз, деҳқонларимиз даромадининг асосий манбаи. Бунинг учун аввало агротехникани такомиллаштириш, фан-техника ютуқлари ва илғорлар тажрибасини кенг жорий этиш зарур. Барча агротехник талабларни ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказиш, [illegible] ўсишини [illegible] мўл ҳосил етиштиришнинг энг муҳим вазифа. Бунда минерал ва маҳаллий ўғитлардан омилкорлик билан фойдаланиш, айниқса, катта роль ўйнайди.

Хўжалик раҳбарлари, агросаноат бирлашмалари прогрессив технологиянинг кенг жорий этиш йўли билан пахтанинг ялпи ҳосилини оширишлари ва сифатини яхшилашлари зарур. Бунда далаларни яхшилаб текислаш, кўп йиллик ёввойи ўтлар илдизидан тозалаш, гербицидлардан усталик билан фойдаланиш, ҳашаротларга қарши биологик метод билан курашиш, айниқса муҳимдир.

Ғўзанинг янги, серҳосил, тезпишар навларини яратиш — пахтачиликни ривожлантиришнинг муҳим шарти. Сўнгги йилларда селекционер олимларимиз бир қанча янги ғўза навларини яратишди. Лекин очиғини айтганда, олимлар пахтакорлар олдида ҳали қарздор. Уларнинг илмий ишлари ҳаёт талабларидан орқада қолмоқда. Ваҳолонки, бу соҳада ўнлаб эмас, балки юзлаб илмий ходимлар ишлашяпти. СоюзНИХИ, Ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти, республика Фанлар академияси системаларида пахтачилик билан шуғулланадиган илмий ходимларнинг умумий сони 800 дан ортиқдир. Қаранг, шунча одам ғўза селекцияси, агротехникаси билан шуғулланади-ю, лекин, афсуски, тўқимачилик саноати талабларига тўлароқ жавоб берадиган, касалликларга чидамли, эртапишар, юқори ҳосилли, машина теримига боп, толаси сифатли ғўза навини деҳқонларимиз ҳали ҳам зориқиб кутмоқдалар.

Катта илмий кучларнинг ҳаммасини жамлаб, уларни ҳаёт илгари сураётган муаммоларни тезроқ ҳал этишга йўналтириш кечиктириб бўлмайдиган вазифа бўлиб қолмоқда.

Айрим хўжаликлар ва районларда ҳали ҳам ҳар хил ғўза навлари экилиши сабабли улар аралашиб кетиб, навнинг бузилишига олиб келмоқда. Бундай бебошликка чек қўйиш лозим. Ҳар бир хўжаликда фақат шу шароитга районлаштирилган ғўза нави экилсин.

Пахта, ғалла, сабзавот, беда ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари уруғчилигини тубдан яхшилаш масаласида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати кейинги йилларда бир қанча қарорлар қабул қилдилар. Бу соҳада дастлабки ишлар қилинди. Лекин булар ҳали етарли эмас. Белгиланган тадбирларни сира оғишмай, тўла амалга ошириш керак.

Ўртоқлар! Биз ҳамма соҳада илмий техника революцияси юз бераётган бир даврда яшамоқдамиз. Бу прогрессив жараёндан қишлоқ хўжалиги, хусусан пахтачилик ҳам четда қолиши мутлақо мумкин эмас. Чунончи, пахтани машинада териш — биз учун жуда катта сиёсий ва социал масала, муҳим халқ хўжалик аҳамиятига молик иш. Бутун деҳқончилик маданияти, истиқболимиз машина теримини тўғри йўлга солиб олишимизга боғлиқ, десам муболаға бўлмайди. Чунки терим машинаси пахтачиликда энг сермеҳнат жараён ҳисобланган йиғим-теримни беқиёс тезлаштиради. Пахтани қанча тез териб олсак, унинг толаси ва сифати шунча яхши бўлади, кузги-қишки ишларни ўз вақтида ўтказиб оламиз. Машина теримини тўғри йўлга қўйиш ҳар биримиз учун ҳам фарз, ҳам қарз. Ишлаб чиқариш ҳажми ғоят ортиб кетган ҳозирги пайтда пахтани, айниқса, қўриқ районларда қўлда териб олишнинг сира имкони йўқ. Умуман, биз етиштирилган ҳосилнинг асосий қисмини машиналарда йиғиштириб олиш йўлига ўтишимиз шарт. Шундагина пахтачиликни илмий асосда юритиш мумкин бўлади.

Очиқ айтиш керакки, кейинги йилларда машинани унча хуш кўрмайдиган антимеханизаторлар анча кўпайиб қолди. Партия комитетларининг бу муҳим масалада аниқ позицияда турмаётганликлари, муросасозликлари ҳам бунга сабаб бўляпти. Антимеханизаторлар қандай баҳоналарни рўкач қилмасинлар, уларнинг барча важ-карсонлари асоссиз. Баъзи бировларнинг айтишига қараганда, машина терими пахтанинг сифатига, унинг толасига зарар етказар эмиш. Уларга жавобан ўтган йилги натижаларни айтиб бермоқчиман. 1984 йилда қўлда терилган пахтанинг 76 проценти биринчи сортларга топширилди. Машинада терилган пахтанинг ҳам худди шунча қисми юқори сортларга қабул қилинди. Қўлда ва машинада терилган пахтадан чиқадиган толанинг миқдорида ҳам айтарли тафовут йўқ. Шунга қарамай, ўтган йили 37 минг машинадан 17 мингтаси бир кун ҳам, бир соат ҳам ишлатилмади.

Ҳолбуки республикамизда пахта териш машиналари ва бошқа техника воситаларини омилкорлик билан ишлатиб, йил сайин юқори натижаларга эришаётган хўжаликлар оз эмас. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз (раиси Миразиз ака Рўзматов) ўтган йили 1180 гектар ернинг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил кўтариб, планни 121 процент дўндирди. 4260 тонна пахтанинг 3600 тоннаси ёки 85 проценти машиналарда териб олинди. Ҳар бир механизатор ўрта ҳисобда 150 тоннадан пахта терди. Қолган 660 тонна ҳосилни колхозчилар ҳашарчилар ёрдамисиз териб олдилар.

Афсуски, бунинг тескариси бўлаётган ҳоллар ҳам кўп. Бухоро области хўжаликларида ҳар бир машинада 5 тоннадан пахта терилган. Яъни бир машина атиги икки кун ишлаган. Шундай хўжаликлар ҳам борки, улар ўтган йили битта ҳам машина ишлатишмаган. Масалан, Қамаши районидаги «Фарғона» совхозида 27 та, Ғузор районидаги Охунбобоев номли совхозда 22 та пахта териш машинасидан биронтаси лоақал бир кун ҳам ишламаган.

Хўш, машиналар-ку ишлатилмапти, хўжаликлардаги мавжуд ишчи кучларидан қандай фойдаланилмоқда? Бухоро областида ҳар бир колхозчи ва совхоз ишчисининг ёнида 2—3 тадан ҳашарчи бўлди. Олтиариқ районидаги Максим Горький номли колхозда 905 тонна пахта терилди. Ҳар бир теримчининг мавсумда терган пахтаси 1400 килограмм бўлди. Шу колхозда ишлаган ҳашарчилар 1328 тонна пахта териб бердилар. Ҳар бир ҳашарчи мавсумда ўрта ҳисобда 2500 килограмм пахта терди. Машиналарда эса атиги 3 процент пахта терилди.

Андижон районидаги «Партия XXII съезди» колхозида 8 та терим машинаси бор. Пахта теримига 836 киши жалб қилинди. Ҳар бир колхозчи мавсумда 1800 килограммдан пахта терди. Ҳар бир машинада 2 тоннадан пахта терилди. Натижада 1 центнер пахта етиштиришга сарфланган харажат республиканинг ўртача кўрсаткичидан икки баравар ошиб кетди. Шунга яраша меҳнат унумдорлиги ва меҳнатга ҳақ тўлаш ҳам камайди. Иш ҳақининг салкам 40 проценти ҳашарчиларга тўланди. Агар бу хўжаликда ҳар бир машина билан ўртача 80 тоннадан пахта терилиб, колхозчиларнинг ҳар бири ақалли 2,5 тоннадан пахта териб берганида колхоз бутун ҳосилни ўз кучи билан йиғиб олган бўларди. Меҳнатга тўланадиган ҳақ ҳам шунга яраша юқори бўларди.

Шаҳарликларни пахта йиғим-теримига оммавий жалб этиш ва терим машиналаридан унумсиз фойдаланиш натижасида сарф-харажатлар кескин кўпайиб кетяпти, ҳосилни йиғиб-териб олиш муддатлари чўзиляпти, шудгор кечикмоқда. Бундай хўжаликларда моддий манфаатдорлик принциплари бузилиб, меҳнат интизоми пасайиб кетади. Колхозчилар ва совхоз ишчилари томорқалари билан банд бўлиб, йиғим-терим ишларидан ўзларини четга оладилар. Ҳашарчилар далада тер тўкиб ишлаётган бир пайтда улар соя-салқинда юришади. Текинхўрлик шундан келиб чиқади! Баъзан шундай ҳам бўлади: йиғим-терим ишлари айни қизиган долзарб палладa айрим колхозчилар ва совхоз ишчилари республикамиз ва мамлакат бўйлаб шаҳарма-шаҳар изғиб юришади, савдогарчилик қилишади. Бу билан меҳнаткаш халқимиз шаънига доғ туширишади.

Шаҳарликлар ва студентларни қишлоқ хўжалик ишларига бир ойдан ортиқ жалб этишга эндиликда рухсат берилмайди.

Агар иш яхши ташкил этилиб, бевосита пахтачиликда банд бўлган қарийб бир ярим миллион колхоз-совхоз аъзи мавсумда ўрта ҳисоб билан икки тоннадан пахта териб берса, бу уч миллион тонна бўлади. Яна ихтиёримизда 37 минг терим машинаси бор. Мавсумда дейлик, 80 тоннадан пахта терилганда ҳам жами уч миллион тонна бўлади. Мана сизга аниқ ҳисоб-китоб. Демак, етиштирилган асосий ҳосилни хўжаликлар ўз кучлари билан йиғиштириб олиш имкониятига эгалар.

(Давоми учинчи бетда).

Мажлислар залида. ЎзТАГ фотохроникаси.

Ўртоқ И. Б. УСМОНХЎЖАЕВ докладининг давоми

(Боши 1 ва 2 -бетларда).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пахта йиғим-теримини механизациялаш масаласини сиёсий масала деб билади. Бу соҳада йўлимизга тўғаноқ бўлаётганларга эндиликда бефарқ қарамаймиз. Кимда-ким консерваторлар билан, қолоқ тушунчадаги одамлар билан муроса қиладиган бўлса, бундайларни ишимизга путур етказувчилар деб ҳисоблаймиз.

Ўртоқлар! Кейинги йилларда дон ва мева-сабзавот етиштириш кўпайди. Лекин бу соҳада ҳал қилинмаган кўпгина муаммолар бор. Суғориладиган ерлардан олинаётган дон ҳосили кам, сабзавот маҳсулотлари, боғ ва токзорлар унумдорлиги ниҳоятда паст. Ўтган йили Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг 154 совхози 50 центнердан ҳам камроқ мева, 54 хўжалиги эса 100 центнердан кам сабзавот олди. 41 совхозда олинган картошка 50 центнерга ҳам етмади. Бунинг асосий сабаби шундаки, агротехника талаблари, технология ва меҳнат интизоми бузилмоқда, кўпчилик ҳолларда эса экин майдонларидан хўжасизларча фойдаланилмоқда.

Республика Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу тармоқларда тегишли тартиб ўрнатмоқлари даркор.

Мева-сабзавот маҳсулотларини аҳолидан сотиб олиш йўли билан планни бажариш баъзи бировларга қулай кўриняпти. 1984 йилда барча категориядаги хўжаликлар 1 миллион 850 минг тонна сабзавот тайёрлаб, планни 109 процент бажаришди. Шундан 670 минг тоннаси ёки 36 проценти аҳолидан сотиб олинган сабзавот ҳисобига бўлди. Натижада хўжаликларда маҳсулот ишлаб чиқариш камайиб кетмоқда. Бу ишнинг яна бир ёмон томони бор. Колхоз ва совхозлар аҳолидан мева, сабзавот маҳсулотларини сотиб олиш билан бозорга чиқарилаётган маҳсулот ҳажмини кескин камайтириб юбормоқдалар. Натижада картошка, сабзавот, мева ва узумнинг нархи ошиб кетяпти. Область марказларида, ҳатто Тошкентда ҳам қиш ва баҳор у ёқда турсин, ёз ва кузда ҳам сабзавот, мева нархи шу қадар кўтарилиб кетганки, бундан меҳнаткашлар ҳақли равишда ранжишмоқда.

Баъзи район ва областларда мева ва сабзавот етиштириш билан жиддий шуғулланиш ўрнига сабзавот ва картошка учун мўлжалланган ерлар талон-торож қилинмоқда, ҳар хил гектарчиларга, корчалонларга тақсимлаб берилмоқда. Ўғирлик, олиб сотарлик, текинхўрлик ана шу тариқа бошланади. Бунга қарши жуда кескин чоралар кўрмоғимиз керак!

Кейинги йилларда республикамизда цитрусчилик хийла ривожланди. Ҳозирги пайтда колхоз ва совхозларимизда 196 гектар лимонарий бор. Шундан 95 гектари мевага кириб, ўтган йили 1,5 минг тонна ҳосил берди. Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхозда халқ селекционери Зайниддин Фахриддинов олиб бораётган ишлар таҳсинга сазовор. Бу ерда ўтган йилнинг ўзида 600 тонна ҳосил олинди.

Термиз районида ихтисослаштирилган «Дружба» совхози ташкил этилгани ҳам яхши бўлди. Ҳар гектар лимонарий ҳосилдорлигини 25-30 тоннага етказиш керак. Шунда аҳолининг бу шифобахш меваларга бўлган эҳтиёжини қондирган бўламиз.

Ўртоқлар! Чорвачилик — ҳаммамиз учун зарбдор фронт. Ҳали бу соҳада қиладиган ишларимиз жуда ҳам кўп, йўл қўйилган камчиликлар ҳам етарли. Ўтган йили ҳар 100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига 102 центнердан гўшт, 273 центнердан сут етиштирилди, холос. Қашқадарё области хўжаликларида ҳар 100 гектар ер ҳисобига атиги 78 центнер гўшт, 153 центнер сут, Сирдарё областида 58 центнер сут, Қорақалпоғистон АССРда 38,5 центнер гўшт ва 109 центнер сут етиштирилди.

Ўтган йилнинг ўзида давлатдан 30 минг тонна гўшт, 100 минг тонна сут қарздор бўлиб қолдик. 645 колхоз ва совхоз давлатга 32 минг тонна гўшт, 1006 хўжалик 112 минг тонна сут, 492 хўжалик 119 миллион дона тухум етказиб бермади.

Ғаллаорол, Когон, Баҳористон, Ғузор, Чироқчи, Яккабоғ районларида ҳар бош сигирдан 1,5 минг килограммдан сут соғиб олинди. Конимех, Учқудуқ, Деҳқонобод, Томди, Баҳористон районларининг хўжаликлари ҳар 100 бош сигирдан атиги 43 тадан бузоқ олди. Натижада юқорида айтилганидек, чорва маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш бўйича беш йилликнинг тўрт йили планлари бажарилмади.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси Учқўрғон район партия комитетининг чорвачиликка раҳбарлик фаолиятини кўриб чиқиб, райкомнинг иш услубидаги жиддий хато ва камчиликларга принципиал баҳо берди. Хўжалик соҳасида йўл қўйган хатоликлари, ўз вазифаларини уддалай олмаганликлари учун райком секретари И. Қўлдошев ва райижроком раиси А. Тўйчиев, бир қанча ходимлар вазифасидан олиб ташланди.

Чорвачилик маҳсулотларини муттасил кўпайтириш учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш, чорва молларини сифатли озуқа билан йил бўйи таъминлаш зарур. Ҳар гектар суғориладиган ерда етиштирилган озуқа экинларидан юқори ҳосилга эришиш, камида 10—12 тонна озуқа бирлиги олинишини таъминлаш керак.

Аммо кўп жойларда озуқа экинлари экиш планини бажаришга риоя қилинмаяпти. Бу экинлардан жуда кам ҳосил олинмоқда. Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах областларининг кўпгина хўжаликлари, «Главсредазирсовхозстрой» совхозлари ўтган йили озуқа тайёрлаш планини бажара олмади. Ширали озуқа тайёрлаш плани 51 процентда қолиб кетди. Республика бўйича илдизмевали озуқа тайёрлаш плани атиги 30 процент бажарилди. Қашқадарё, Жиззах областлари ва Қорақалпоғистон автоном республикасида бу план 5 процентга ҳам етмади. Навоий ва Наманган областларида умуман тайёрлангани йўқ. Сирдарё, Навоий, Жиззах областларида силос учун экилган маккажўхорининг ҳосилдорлиги атиги 77—92 центнер бўлди. Қорақалпоғистон автоном республикаси, Жиззах, Тошкент, Самарқанд, Навоий областларида ҳар гектар бедазордан атиги 37—92 центнердан пичан олинди.

Озуқа етиштиришдаги бундай аҳвол билан асло келишиб бўлмайди. Ўтказилган текширишлар бу соҳада ҳам кўзбўямачилик борлигини кўрсатди. Ўтган йили 155 колхоз ва совхоз салкам 32 минг тонна хашак тайёрладик, 79 хўжалик 12 минг тонна силос тайёрладик, деб ёлғон маълумот берган. Қашқадарё областининг 23 хўжалигида салкам 6 минг тонна пичан қўшиб ёзилган. Бухоро областининг 32 хўжалигида 4,5 минг тонна хашак тайёрланди, деб алдамчилик қилинган. Худди шундай фактлар бошқа областларда ҳам юз берган.

1985 йилда чорвачиликни муваффақиятли ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини янада ошириш мақсадида озуқабоп экинлар майдонини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилиши зарур. Шундай қилиш керакки, чорва молларининг сифатли озуқага бўлган эҳтиёжи тўла қондирилсин. Бизнинг олдимизда илдизмевали озуқа экинлари майдонини 35 минг гектаргача кенгайтириш, 185 минг гектар майдонга беда, 170 минг гектар майдонга силос учун маккажўхори ва бошқа бир қатор озуқа экинларни экиш, уларнинг ҳосилдорлигини кескин оширишга эришиш вазифаси турибди.

Айни пайтда бу соҳага партиявий раҳбарликни бутун чоралар билан яхшилаш, наслчилик ишларини тўғри йўлга қўйиш, зарбдор тармоқни касбини яхши биладиган ҳалол ва жонкуяр кадрлар билан мустаҳкамлаш талаб қилинади. Шундагина биз мазкур тармоқда кутилган натижага эришишимиз мумкин.

Чорвачиликдаги яна бир катта камчиликка эътиборингизни қаратмоқчиман. Кўп хўжаликлар аҳолидан мол сотиб олиш ҳисобига давлат планини бажаришга интилади. Бу эса колхоз ва совхозларнинг экономикасига катта зарар келтиради, меҳнатга ҳақ тўлаш планларининг бузилишига олиб келади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми бу зарарли практикани қаттиқ қоралади. Лекин ҳамма ерда ҳам пленум кўрсатмаларидан тегишли хулоса чиқариб олинди, ишда ўзгариш ясалди, деб бўлмайди.

Тўғри, аҳолидан қорамол, айниқса, ёш молларни сотиб олиш керак. Лекин зарар кўрмасликни кўзда тутиб сотиб олиш керак-да. Бунинг учун эса, албатта, бу молларни яхшилаб боқиб, семиртириш керак бўлади.

Айни пайтда корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларини кенгайтиришга эътиборни сусайтирмаслик лозим.

Сизларга яна бир нарсани очиқ-ойдин айтиб қўймоқчиман. Худди пахта майдонларини ўлчаб чиққанимиздек, озуқа экинларини жойлаштиришни ҳам синчиклаб ҳисоблаб чиқамиз. Ана ўшанда ҳам кўзбўямачиликка йўл қўйилган бўлса, бу ишда айбдор бўлганларни аямасдан қаттиқ жазолаймиз.

Яқинда КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ М. С. Горбачев раислигидаги қишлоқ хўжалик комиссияси Тошкент область партия комитетининг чорва қишлови ҳақидаги ҳисоботини эшитди. Унда чорва қишлови бўйича йўл қўйилган хато ва камчиликлар учун область партия комитети, умуман республикамиз шаънига жуда аччиқ, лекин ўринли танқидий гаплар айтилди.

Чорва маҳсулотларини кўпайтириш, бунинг учун эса унинг моддий-техника ва озуқа базасини мустаҳкамлаш, кишиларга зарур маданий-маиший шароитлар яратиш, чорвадорлар ўртасида коммунистлар сонини кўпайтириш, камроқ мажлис ва йиғилишлар ўтказиб, кўпроқ амалий иш билан шуғулланиш зарурлиги таъкидланди.

Ўртоқлар! Колхоз ва совхозларда олиб борилаётган ишнинг сифати самарадорликда бамисоли кўзгудагидек ўз ифодасини топади. Ишлаб чиқариш самарадорлиги деганда беш омилни назарда тутамиз. Биринчиси — меҳнат унумдорлиги, иккинчиси — маҳсулот таннархи, учинчиси — ишлаб чиқариш рентабеллиги, тўртинчиси — колхозчилар ва совхоз ишчиларининг маоши даражаси, бешинчи омил — қишлоқ меҳнаткашларининг социал эҳтиёжлари ва қишлоқ проблемаларининг ҳал этилиши. Ана шу омиллар яхши йўлга қўйилган жойда ишлаб чиқариш самарадорлиги юқори бўлаверади.

Партия ва давлатимиз КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларига биноан колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш рентабеллигини ўстириш бўйича катта тадбирлар кўрмоқда. Харид нархлари анча оширилди, паст рентабелли ва зарар кўрувчи хўжаликларга имтиёзлар берилди. Шу ҳисобдан республикамиз бўйича қўшимча олинадиган даромад 1 миллиард сўмдан ошиб кетди. Зарар кўрувчи хўжаликлар камайди, колхозларнинг даромади 1983 йилдагига нисбатан 66 миллион сўм кўпайди.

Аммо республиканинг кўпгина колхоз ва совхозларида иқтисодий хизмат, хўжалик ҳисоби ва тежамкорлик режимига эътибор қилинмаяпти. Оқибатда зарар кўрувчи хўжаликлар миқдори жуда секин камаймоқда. Ишлаб чиқариш рентабеллиги кўтарилмаяпти. «Главсредазирсовхозстрой» бўйича зарар кўрувчи совхозлар бир йил ичида 6 та кўпайиб, 58 тага етди. Мева-сабзавот хўжалиги министрлигида бундай совхозлар бир йил ичида 27 та кўпайиб, 79 тага етди. Гарчи Қишлоқ хўжалиги министрлиги системасидаги зарар кўриб ишлайдиган совхозлар камайган бўлсада, буни қониқарли деб бўлмайди.

1985 йилда республикада зарар кўриб ишловчи бирорта ҳам хўжалик қолмаслиги керак.

Қишлоқ хўжалиги самарадорлигини оширишда бригада пудратини жорий этиш катта роль ўйнайди. Бу масала бўйича Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети махсус қарор қабул қилганлиги ўзларингизга маълум. Республиканинг барча областларида бригада пудратини жорий этишда катта иш қилинди. Пудрат усулида ишлаётган коллективларнинг тажрибаси уларнинг ишлаб чиқариш ва иқтисодий кўрсаткичлари ишбай-мукофот усулида ишлаётган бригадаларга нисбатан юқори бўлаётганини кўрсатмоқда. Аммо умуман олганда бригада пудрати имкониятларидан етарли фойдаланмаяпмиз.

Республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги меҳнатни ташкил қилишни ва рағбатлантиришни такомиллаштириш масалаларини илмий муассасалар билан биргаликда чуқур ўйлаб кўриши керак. Ходимларнинг миқдори, шарт-шароитнинг қандайлиги, меҳнат нагрузкаси ва бошқа омилларга кўра меҳнатни ташкил қилиш принципи турлича бўлиши мумкин. Бунда энг муҳими — ишлаб чиқариш самарадорлигига эришишдан, оз маблағ сарфлаган ҳолда кўп маҳсулот олишдан иборат. Чамаси, бригада пудратини жорий этишнинг тажрибасини умумлаштириб, бу масалаларда тегишли таклифлар киритишга тўғри келади.

Колхоз ва совхоз мулкини талон-торож қилиш хўжаликлар экономикасига жиддий путур етказмоқда. Бундай салбий ҳолларга қарши аёвсиз кураш олиб бориш зарур. Ачинарлиси шундаки, давлат маблағларини катта миқдорда талон-торож қилиш ишларида айрим масъул партия, совет ва хўжалик ходимлари иштирок этганлиги аниқланмоқда. Шулар қаторида Шаҳрисабз пахта заводининг собиқ директори Жўраев, Жиззах пахта тозалаш трестининг собиқ директори Шодиев бор.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг интизомни, уюшқоқлик ва тартибни мустаҳкамлашга, кадрларнинг масъулиятини оширишга қаратилган йўли айрим жойларда изчил, зарур даражада қатъият ва собитқадамлик билан амалга оширилмаётганлигини ошкора айтиш керак. Йиллар давомида тўпланиб қолган салбий тенденциялар, эскича фикрлаш ва ишлаш майллари айрим ташкилотлар ва мансабдор шахсларда ҳали кучли. Айрим ўртоқлар «қийин вақт»дан ўтиб олиб, панада кутиб туриб, имкони бўлса қораланган иш услубларига қайтиш истагида эканликлари ҳам сезилиб турибди.

Аниқ-равшан айтамизки, бунга асло йўл қўйилмайди, партиянинг ишлаб чиқариш, социал муносабатлар, тарбиянинг барча соҳаларида тартибни бутун чоралар билан мустаҳкамлашга қаратилган йўли ўзгармас ва қатъий. Марказий Комитет партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, республиканинг барча меҳнаткашларига таянган ҳолда бундан буён ҳам XVI пленум белгилаган йўлни оғишмай амалга ошираверади.

Ўртоқлар! Қишлоқларимизни социал ривожлантириш проблемалари партия, совет ва хўжалик органларининг ҳамиша диққат марказида туриши лозим бўлган масаладир. Партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми кўрсатмаларини амалга ошириб боришимиз натижасида қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини ва фаровонлигини ошириш соҳасида муайян ишлар қилинди. Ҳозир бизда шундай колхоз ва совхозлар борки, улардаги меҳнат ва турмуш шароитлари шаҳарларникидан сира қолишмайди. Сирдарё областидаги «Ленинград» колхози, Пахтаобод районидаги «Маданият» колхози ва бошқа кўп хўжаликларда яратилган шароитларга ҳавас қиласиз.

Нега энди худди шундай шароитларни бошқа хўжаликларда яратиб бўлмайди? Ахир, ҳозир маблағ ҳам, ишчи кучи ҳам етарли. Фақат бу ишга ихлос ва ҳафсала етишмайди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқда турмуш даражасини ошириш масаласига бундан буён ҳам энг муҳим партиявий ва сиёсий масала деб қарайверади, район ва областларнинг раҳбарларидан, колхозларнинг раислари ва совхозларнинг директорларидан бу ишда бурилиш ясашни қатъиян талаб қилади. Қишлоқда физкультура ва спортни ривожлантириш ишлари ҳам эътиборимиздан четда қолмасин.

Қишлоқларни социал жиҳатдан қайта қуриш ишлари планли равишда олиб борилиши, уй-жойларни, мактабгача тарбия муассасаларини, касалхоналарни фойдаланишга топшириш планларини бажариш, маиший, маданий, медицина ва савдо хизматини такомиллаштириш зарур. Қишлоқ меҳнаткашларининг маънавий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиш керак. Қишлоқда маданиятни юксалтириш чораларини кўрайлик, кўплаб болалар боғчалари, мактаблар, медицина муассасалари, яхши уй-жойлар қурайлик. Қишлоқларимиз жамолига-жамол қўшайлик. Ободонлаштириш ишларига эътибор берайлик.

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишларини янада такомиллаштириб, аҳоли орасига кириб борайлик, уларнинг илтимос ва талабларини олижаноблик билан бажарайлик. Лафзи ҳалол, азамат халқимиз ҳақида яхши асарлар, спектакллар яратайлик. Шундай қилиб, меҳнат аҳлини янги ютуқларга илҳомлантирайлик.

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми қарорлари асосида идеология ишларини, тарбиявий ишларни янада кучайтириш ғоятда муҳимдир. Бунда адабиёт ва санъат арбобларининг, матбуот, радио ва телевидение ходимларининг роли катта. Уларнинг бурчи — ҳозирги замон қишлоқ меҳнаткашларининг образини ёрқин ва тўла акс эттирадиган, дала ва фермалар меҳнатчиларининг қаҳрамонона меҳнат намуналарини ифодалайдиган, кишиларни Ватан бахт-саодати йўлида янги меҳнат зафарларига илҳомлантирадиган асарлар яратишдан иборат.

Ўртоқлар! Ҳозирги пайтда кадрларимиз олдига қўйилаётган вазифалар кўлами ниҳоятда ошмоқда. Ўртоқ Константин Устинович Черненко «Ривожланган социализм талаблари даражасига кўтарайлик» асарида ёзганидек, раҳбар ходимларимиз юксак партиявий ва ғоявий фазилатларга эга бўлиши, омилкор, ишбилармон, зиммасидаги масъулиятни чуқур ҳис этиши, одамлар билан ишлаш маҳоратига эга бўлиши керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кадрлар составини яхшилаш ҳақида XVI пленум кўрсатмаларини қатъият билан амалга оширмоқда. Министрликлар, республика идоралари, маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотлари халқ ишига садоқатли, ҳалол, ташаббускор раҳбар ходимлар билан мустаҳкамланмоқда. Айни пайтда ҳозирги даврнинг юксак талабларига жавоб бермаётган, манмансираб кетган, партия ташкилотлари билан ҳисоблашмай қўйган, ўз лавозимини шахсий манфаатлари йўлида суиистеъмол қилган раҳбарлардан сафларимизни қатъият билан тозаламоқдамиз. Ишда жиддий хатоларга йўл қўйганлиги учун министрликлар ва идораларнинг, аграр саноат бирлашмаларининг бир қатор раҳбарлари, айрим колхозларнинг раислари ва совхозларнинг директорлари ишдан олинди.

Кадрларга нисбатан талабчанлик оширилаётганлиги қишлоқ хўжалигидаги аҳволни яхшилашга ижобий таъсир қилмоқда. Юз бераётган бу ижобий тенденцияни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш ниҳоятда муҳим. Лекин ҳали кадрлар билан ишлашда жиддий камчиликлар бор. Кўпгина партия комитетлари, совет ва хўжалик органлари, республика министрликлари ва идоралари мутахассислардан тўғри фойдаланмаётирлар. Республика қишлоқ хўжалигида махсус маълумотли 4 мингдан ортиқ мутахассис ўз касбига алоқаси бўлмаган ҳар хил майда-чуйда ишлар билан банд. Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликларида кадрлар билан ишлаш талабга жавоб бермайди. Аҳвол шу даражага бориб етганки, ҳатто Қишлоқ хўжалиги министрлиги аппаратида номенклатурага кирадиган 466 лавозимдан фақат 79 проценти олий маълумотли кадрлар билан таъминланган. 20 процентга яқин етакчи мутахассислар аслини олганда умумий ўрта маълумотга эга. Министрлик бўлим ва бошқармаларида қишлоқда ишлаш бўйича ҳеч қандай тажрибага эга бўлмаган, педагогика ва бошқа институтларни битирган кўпгина кишилар ишламоқда. Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги системасида раҳбар ва мутахассисларнинг фақат учдан бир қисми олий маълумотга, ярми эса ўрта махсус маълумотга эга. Умуман, республика қишлоқ хўжалигида агрономлар, зоотехниклар, ветеринария врачларининг 80 процентдан зиёдроғи, колхоз ва совхозлар экономистларининг 85 проценти махсус олий маълумотга эга эмас. Қишлоққа ҳали жуда кўп зоотехник, ветеринария врачи, экономистлар керак. Совхозларнинг 200 дан ортиқ раҳбари қишлоқ хўжалик мутахассиси эмас. Бухоро областида колхоз раисларининг 20 проценти, Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига қарашли совхоз директорлари 40 процентининг қишлоқ хўжалик маълумоти йўқ. Бизни шу нарса ташвишга соладики, кейинги тўрт йил мобайнида махсус маълумотга эга бўлмай туриб, раҳбарлик лавозимини эгаллаётганлар сони камаймаётир, аксинча кўпаймоқда. Буларнинг ҳаммаси ишимизга салбий таъсир кўрсатади.

XVI пленум йўлини республиканинг барча коммунистлари, бутун меҳнаткашлари қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Марказий Комитетга аҳолидан келаётган минглаб хатлар бундан далолат беради.

Илгари юксак лавозимларни эгаллаб келган ва кейин жиддий камчилик ва хатоларга йўл қўйганлиги учун ишдан олинган, адолатли равишда жазоланган айрим шахслар сира тинчий олмаяптилар, софдил, принципиал ходимларни ёмонлаб кўрсатишга уринмоқдалар. Бу шахслар ўз хатоларини виждонан бўйниларига олиш ўрнига куч-ғайратини аямай жонбозлик билан меҳнат қилаётган кишиларга туҳмат уюштирмоқдалар. Бундайлар шуни яхши билиб қўйсинларки, бу йўлда орқага қайтиш йўқ.

Ҳозирги пайтда кадрлар проблемаси алоҳида аҳамият касб этмоқда. Шу боисдан ҳам партия Марказий Комитети кадрлар билан ишлашни яхшилаш масаласини шунчаки эмас, балки ҳозирги босқичда умуман кадрлар сиёсати масаласини ўртага қўймоқда. Кадрларга нисбатан талабчанлик бундан буён ҳам оширила беради. Раҳбарнинг обрў-эътиборини белгиловчи асосий мезон у эгаллаб турган юқори мансаб бўлмай, балки виждонан қилинаётган ҳалол меҳнатдир. Фақат меҳнат туфайлигина кишиларнинг ҳурмати ва меҳр-муҳаббатини қозониш мумкин.

Ўртоқлар! Мана уч йилдирки, бутун мамлакатимизда бўлгани каби республикамизда ҳам қишлоқ хўжалигини бошқарадиган янги органлар—агросаноат бирлашмалари фаолият кўрсатмоқда. Лекин ҳали бу соҳада қатор камчилик ва нуқсонлар борлигини кўрмаслик мумкин эмас. Агросаноат комплексини бошқаришнинг ваколатли органлари бўлган РАПОлар бугунги таъкидланган хато ва камчиликлар учун баб-баравар жавобгардирлар. Область ва район партия комитетлари РАПОлар бутун фаолиятини планли ва аниқ мақсадни кўзлаган ҳолда такомиллаштириб боришлари, уларга талабчанликни кучайтириб, республика қишлоқ хўжалиги олдида турган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишига қаратишлари лозим.

Бу ерда область, район, колхоз, совхоз раҳбарлари, қишлоқ хўжалигига тааллуқли кишилар қатнашаётганлиги учун ҳам ишимиздаги камчиликларга кўпроқ тўхталдим. Халқимизнинг дўст ачитиб гапирар, душман кулдириб деган яхши гапи бор. Биз дўстмиз, биродармиз, юзимиз ёруғ бўлсин. Хато ва камчиликлардан қанча тезроқ халос бўлишимиз, партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари, ўртоқ Константин Устинович Черненконинг йўл-йўриқ ва маслаҳатларини изчил амалга оширишимиз керак. Бунинг учун бизда ирода ҳам, матонат ҳам, ғайрат-шижоат ҳам, қатъият ҳам етарли. Кадрларимиз ҳар қандай мураккаб халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга қодир. Ҳалол ва меҳнаткаш халқимиз бор. Етук ва кучли партия ташкилотимиз бор. Бинобарин, ҳар қандай вазифани шараф билан адо этиш қўлимиздан келади.

Келинглар, ҳаммамиз сафларимизни КПСС Марказий Комитети, унинг ўртоқ Константин Устинович Черненко бошлиқ Сиёсий бюроси теварагида жипслаштириб, беш йилликнинг улуғвор режаларини бажаришга енг шимарайлик.

Бугун кенгашимизда зиммамизга 1985 йил учун социалистик мажбуриятлар қабул қилиб, Улуғ Ғалабанинг 40 йиллигини ва КПСС XXVII съездини улкан зафарлар билан кутиб олайлик. Бу мажбуриятларнинг бажарилиши кўп жиҳатдан кўкламги дала ишларини қандай ўтказишимизга боғлиқ.

Ҳозир энг муҳим вазифа — чигит ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини қисқа муддатларда юксак агротехника қоидалари асосида уюшқоқлик билан экиб, 1985 йил ҳосилига пухта замин яратишдан иборат. Чорвачиликнинг энг масъул даври бошланди. Қўзилатиш кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказишимиз керак. Бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишларни шу катта вазифаларни бажаришга бўйсундиришимиз, барча меҳнат ва моддий-техника воситаларини тўла сафарбар этишимиз лозим.

Республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари мард, ваъдасига вафодор, дўстлари ва қардошларига садоқатли, Ватанга, Коммунистик партия даъватига ҳамиша лаббай деб жавоб бериб келган лафзи ҳалол кишилардир.

Республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан КПСС Марказий Комитетини, Совет ҳукуматини, шахсан содиқ ленинчи ўртоқ Константин Устинович Черненкони Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимлари пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш, чорва маҳсулотларини кўпроқ тайёрлашни таъминлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, совет халқининг Буюк Ғалабаси 40 йиллигини, жонажон Коммунистик партия XXVII съездини муносиб кутиб оладилар, деб ишонтиришга рухсат этгайсизлар.

(Доклад зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди).

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Бугун Санъат саройида ўтаётган семинарга Тошкент шаҳри бошланғич партия ташкилотларининг икки ярим мингдан зиёд секретарлари йиғилди.

Улар КПСС Марказий Комитети июнь (1983 йил) Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари асосида идеологик, оммавий-сиёсий ишларни янада яхшилаш, бошланғич партия ташкилотларининг ташкилий ва сиёсий ишларини кучайтириш тўғрисида, бошланғич партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш бўйича вазифалар тўғрисида докладлар тинглашади.

Бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари секция машғулотларида иш тажрибаларини ўртоқлашадилар, «Коммунист-раҳбарнинг ўз хизмат вазифаларини бажариши, жамоат ишларида иштироки, КПСС Уставига риоя этиши кун тартиби бўйича партия йиғилиши» мавзуида амалий машғулот ўтказилади.

Семинар икки кун давом этади.

ЎН ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон ССР халқ депутатлари область Совети тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қонунининг 37-моддасига мувофиқ, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Ўн тўққизинчи чақириқ халқ депутатлари шаҳар Советининг биринчи сессияси 1985 йилнинг 14 март куни чақирилсин.

2. Сессия муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

— Шаҳар Советининг мандат комиссиясини сайлаш;

— Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари асосида шаҳар хўжалигига раҳбарликнинг услуб ва методларини янада такомиллаштириш бўйича тадбирларни амалга ошириш юзасидан халқ депутатлари шаҳар Советининг вазифалари тўғрисида;

— Ижроия комитетни сайлаш;

— Доимий комиссияларни тузиш ва уларнинг составини сайлаш;

— Ижроия комитет бўлимлари ва бошқармаларини тузиш, ижроия комитет бўлимлари ва бошқармаларининг раҳбарларини тасдиқлаш;

— Халқ контроли комитетини тузиш ва унинг составини тасдиқлаш;

— Кузатиш комиссиясини тузиш;

— Балоғатга етмаган ёшлар билан ишлаш бўйича комиссияни тузиш;

— Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш бўйича комиссияни тузиш.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси
Ш. Р. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг секретари
М. М. МАРТЬЯНОВА.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ БАЁНОТИ

ХЕЛЬСИНКИ. Жаҳон тинчлик кенгаши барча миллий комитетларни, халқаро демократик ташкилотлар ва афкор оммани Никарагуа халқи билан бирдамлик кампаниясини кучайтиришга даъват этади. ЖТКнинг бу ерда тарқатилган баёнотида шу ҳақда гапирилади. Баёнот Рейган маъмуриятининг сандиночилар революциясига нисбатан агрессив кирдикорларини очиб ташлаган.

Ҳужжатда таъкидланадики, минглаб америкалик солдатларнинг Никарагуа чегараларига бевосита яқин бўлган Гондурасда иғвогарлик машқларида қатнашуви, шунингдек ядро қуроли жойлаштирилган «Айова» линкорининг Коста-Рикадаги Пуэрто-Лимонга келиб лангар ташлаши Никарагуага қарши ҳарбий босқинчилик хавфи борлигини кўрсатади. Президент Рейганнинг сандиночилар қонуний ҳукуматини ағдариб ташлашга даъват этувчи баёноти, шунингдек Америка маъмурияти АҚШ конгрессини аксилинқилобчи ёлланган аскарларга ёрдам беришни яна бошлашга оғдириш мақсадида унинг тазйиқ кўрсатиши Оқ уйнинг Марказий Америка ва Кариб ҳавзаси мамлакатларига нисбатан жиноий ниятларидан далолат беради.

АҚШнинг Никарагуага қарши агрессив кирдикорларини кучайтираётганлиги шу регионда ва бутун дунёда тинчлик учун олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатларга олиб келиши мумкин, дейилади Жаҳон тинчлик кенгаши баёнотида.

ФОТ вакилининг айтганлари

ТУНИС. Фаластинликларнинг ахборот агентлиги хабар қилади: ФОТнинг Тунисдаги вакили айтишича, БМТ воситачилигида халқаро конференция чақириш Фаластин проблемасини, Яқин Шарқдаги тангликни одилона ҳал этишнинг ва босиб олинган ҳамма ерлардаги, жумладан, Қуддусдаги Исроил оккупациясини тугатишнинг бирдан-бир мақбул воситасидир.

Халқаро конференцияда, деди сўнгра вакил, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари бўлган беш давлат, араблар билан Исроил ўртасидаги можарога дахлдор ҳамма томонлар, шу жумладан, фаластинлик араб халқининг бирдан-бир қонуний вакили ФОТ иштирок этиши керак.

Ғарб ахборот агентликлари, жумладан Рейтер агентлиги ФОТ вакилининг бу баёнотини Миср президенти Ҳ. Муборакнинг Вашингтон воситачилигида Исроил билан Иордания-Фаластин қўшма делегацияси ўртасида бевосита музокаралар ўтказиш тўғрисидаги таклифларидан воз кечиш деб баҳоламоқдалар.

БМТ: НУФУС ПРОБЛЕМАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС мухбири С. Байбаков хабар беради: Нуфус комиссиясининг 23 сессияси ўз ишини тугатди. Бу комиссия ер курраси аҳолисининг кўпайиши муносабати билан олиб бориладиган умумий сиёсат проблемалари хусусида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига маслаҳат бериб туради. Сессия қатнашчилари бултур Мехикода бўлиб ўтган халқаро нуфус конференциясининг қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида БМТ бош секретари Х. Перес де Куэльяр қилган докладни маъқулладилар.

Докладда айтилишича, ривожланаётган кўпчилик давлатлар нуфус соҳасида 1980—1985 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврдаги умумжаҳон ҳатти-ҳаракатида белгиланган мақсадларни амалга ошира олмаса керак. Унда белгиланган болалар ўлими даражаси суръати пасаяётганлиги кўрсатилади. Ривожланаётган регионларнинг биронтаси ҳам ўртача умр давоматини узайтириш хусусида халқаро ҳамжамият олға сурган мақсадларга эришаолмаслиги ҳужжатда ташвиш билан қайд этилади.

Комиссия экспертлари докладни муҳокама қилаётиб, нуфус соҳасидаги проблемаларнинг кўламидан ташвиш кучайиб бораётганлигини таъкидладилар. Улар ривожланган капиталистик мамлакатлар билан узоқ вақт мустамлакачилик зулми остида бўлган ривожланаётган мамлакатлардаги турмуш шароитлари ўртасида фарқ катта эканлигини ташвишланиб қайд этдилар. Комиссия қабул қилган резолюцияда демографик ўзгаришлар билан социал-иқтисодий тараққиёт, табиий ресурслар, атроф-муҳит ўртасидаги ўзаро алоқа нуфус проблемаларини амалий ҳал этиш учун негиз бўлиши уқтириб ўтилади.

Совет Иттифоқи, Чехословакия, Ҳиндистон, Мексика ва бошқа мамлакатларнинг делегатлари Мехикода ўтказилган конференция қарорларига «Тинчлик, хавфсизлик ва нуфус» бўлимининг киритилиши катта ютуқ бўлганлигини айтдилар. Бу бўлимда ер юзида демографик вазиятни яхшилаш учун тинчлик, хавфсизлик, қуролсизланишни таъминлаш муҳимлиги таъкидланади.

Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик кўриги

ПАРТИЯНИНГ ИШИ ТОБОРА КУП СОҲАЛИ БУЛИБ БОРАЁТГАНИНИ КУРИБ ТУРИБСИЗЛАР. БУНИНГ САБАБИ ҲАМ РАВШАН. КПССНИНГ СТРАТЕГИК ЙУЛИ — МАМЛАКАТИМИЗДА БАРПО ЭТИЛГАН СОЦИАЛИЗМНИ ҲАР ТОМОНЛАМА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙУЛИ ШУНИ ТАЛАБ ҚИЛАДИ.

(К. У. Черненконинг Москва шаҳар Куйбишев сайлов округи сайловчиларининг сайловолди йиғилишидаги нутқидан).

КЎРИКДАН МАҚСАД

Ўтган йилдан бошлаб Тошкентда КПСС Марказий Комитетининг тавсиясига биноан, Воронеж шаҳар партия ташкилотининг тажрибасидан келиб чиқиб, эксперимент тариқасида бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлиги кўриги бошланди.

Кўрикдан мақсад бошланғич партия ташкилотлари ташаббускорлиги ва активлигини янада ривожлантиришдан, меҳнаткашларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришга жалб этиш бўйича ташкилий ва сиёсий ишларнинг форма ва методларини такомиллаштиришдан, ҳар бир партия ячейкасида барча коммунистларнинг авангардлик ролини тинмай оширадиган ва ҳар бир партия аъзоси партия ташкилотининг жанговарлик қобилияти ўсишидан, обрўси мустаҳкамланишидан, ўз коллективи иши яхшиланишидан зўр манфаатдор бўладиган маънавий-психологик иқлим яратишдан иборат.

Бошланғич партия ташкилотларини ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг айрим йўналишлари бўйича мунтазам ўтказиладиган текширишдан фарқли равишда, ушбу кўрик ҳар бир партия ташкилотининг бутун фаолиятини комплекс, янада чуқурроқ ўрганишни кўзда тутади. Кўрик натижасида бошланғич партия ташкилоти партия ҳаётининг ленинча норма ва принципларини қандай қилиб қарор топтираётганлигига, иш услуб ва методларини такомиллаштираётганлигига, коммунистларнинг жипслиги ва активлигини оширишга, коллективнинг меҳнатдаги таржимаи ҳоли, унинг анъаналарини шакллантиришга қандай таъсир кўрсатаётганлигига, маҳсулот ишлаб чиқаришдаги иштирокига, партия ва ҳукуматимизнинг муҳим директиваларини бажариш бўйича ишни қандай ташкил этаётганлигига баҳо берилади.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ: КОММУНИСТЛАР ДУНЁҚАРАШИ, ИРОДАСИ ВА ФАОЛЛИГИ БИРЛИГИ

«ГАП КАДРЛАР ТЎҒРИСИДА БОРАДИМИ, ХЎЖАЛИК ПЛАНЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАҚИДА БОРАДИМИ ЁХУД КИШИЛАРНИНГ МЕҲНАТ ВА МАИШИЙ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАШ ҲАҚИДА БОРАДИМИ, БУНДАН ҚАТЪИЙ НАЗАР, ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ПРИНЦИПИАЛЛИК КЎРСАТИШЛАРИ, МАЪМУРИЯТ НОТЎҒРИ ЙЎЛ ТУТГАНДА УНИНГ ИЗМИГА ЮРМАСЛИКЛАРИ ЛОЗИМ. ХУЛЛАС, ПАРТИЯВИЙ ЙЎЛНИ ҚАТЪИЯТ БИЛАН ЎТКАЗИШ КЕРАК».

(КПСС XXVI съезди материалларидан).

Нимадан бошламоқ керак?

Кўрикка биринчилардан бўлиб киришган «Миконд» заводи партия ташкилоти воронежликларнинг бу йўналишдаги иш тажрибасини ўрганиш ва тадқиқ қилишдан бошлади. Партком секретари М. Х. Умаровнинг ўзи у ерга борди, партия комитетларининг раҳбарлари билан, партия ташкилотининг секретарлари, коммунистлар билан суҳбатлашди. Партия ташкилотлари жанговарлиги кўригини ташкил этиш бўйича уларда тўпланган тажриба билан чуқур ва атрофлича танишди.

Воронежликлар кўрик ўтказиш учун махсус комиссиялар ташкил этишди. Бу комиссияларнинг миқдори ва сифат бўйича состави ҳар бир конкрет ҳолатда, партия ташкилотининг миқдори, унинг структураси, коллектив фаолиятининг ўзига хос томонларидан келиб чиқиб белгиланади. Бу комиссияларга шаҳар комитети райком партия аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, партия активи, партия ветеранлари киради. Комиссия составига жанговарлик кўриги ўтказилиши лозим бўлган партия ташкилоти вакиллари ҳам киритилади. Одатда, ҳар бир комиссияга тажрибали партия ходими бошчилик қилади. Унинг составини район партия комитети тасдиқлайди. Йирик партия ташкилотларида, цехларда, бўлимларда ва бошқа бўлинмаларда кўрик ўтказиш бўйича комиссия состави партком томонидан тасдиқланади.

Комиссия составига ишни биладиган, коллективда обрўси бўлган, ишлаб чиқариш ва жамоат ҳаётида ҳеч бир нуқсонга йўл қўймаган кишилар кириши керак.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ БЎЛИМИ ШАРҲИ:

Шаҳарнинг 38 партия ташкилоти жанговарлик кўригини бошлашди. Бу демак, биринчи қадамлар қўйилди. Уларнинг тажрибаси бошқа партия ташкилотлари ишининг асосига қўйилади. Бу ишларнинг ҳаммасида шуни унутмаслик керакки, коллективнинг ижодий кучларини фақатгина коллективнинг ўзаги ва авангардига айланган бошланғич партия ташкилотигина жалб этишга қодирдир.

Бу кўрик партия ташкилотларига ғоявий ва ташкилий жиҳатдан чиниқиш, янада жанговарроқ бўлишда ёрдам беради.

Комиссиянинг вазифаси

Ҳар қандай ишни анализдан бошлаш керак. Комиссиялар ҳам шундай қилишлари керак. Бошланғич партия ташкилоти ҳаёти ва фаолиятини қуйидаги масалалар ва йўналишлар бўйича анализ қилиш зарур:

— партия ташкилотини характерловчи асосий структура ва маълумотлар, унинг ишлаб чиқаришнинг ривожланишига қараб ўзгариши, коммунистларнинг миқдори ўсиши ва сифат жиҳатидан яхшиланиши, уларнинг жой-жойига қўйилиши;

—КПССга янги аъзолар қабул қилиш тажрибаси, коммунистларни партия ишига садоқат, ғоявий эътиқодли, коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш, партия интизомини мустаҳкамлаш бўйича ишлар;

— коммунистларнинг марксча-ленинча назарияни коллективнинг амалий фаолияти ва вазифалари билан мустаҳкам боғлаган ҳолда ўрганишини ташкил этиш;

— коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги, корхона, ташкилотнинг хўжалик ҳаётидаги ва ижтимоий-сиёсий ишлардаги авангардлик ролини ошириш бўйича ишлар, партия топшириқларини тақсимлаш тажрибаси, коммунистларнинг уларни бажариш учун масъулиятини ошириш;

— партия ташкилоти фаолиятининг истиқболдаги ва шу кундаги фаолиятини планлаштириш тажрибаси, партия йиғилишлари ва партком ҳамда партбюро мажлислари учун кун тартиби белгилаш, уларда кўриб чиқиладиган масалаларнинг долзарблиги, уларни муҳокама қилишда коммунистларнинг активлиги ва принципиаллиги танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, киритиладиган таклифларнинг аниқлиги ва қиммати, қабул қилинадиган қарорларнинг мақсадга мувофиқлиги, партия ва ҳукумат директиваларини, ўз қарорларининг бажарилишини назорат қилиш ва текширишни ташкил қилиш, партия ташкилотларининг бу масалаларда коммунистларга, хўжалик раҳбарларига талабчанлиги;

— сайланадиган активни шаклланиши, уни ташкилий ва сиёсий ишларнинг, қуйи партия звеноларига раҳбарликнинг самарали форма ва методларига ўргатиш;

— жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш, давлат планларини, ишлаб чиқариш топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, буюмларнинг номенклатураси, ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш учун курашдаги меҳнат коллективининг етакчи кучи сифатидаги партия ташкилотининг фаолияти. У фан-техника тараққиётини тезлаштиришга, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, иш сифатини яхшилашга, маҳсулотга сарфланаётган меҳнат миқдорини камайтиришга қандай таъсир кўрсатяпти, ички резервларни аниқлаш ва улардан яхшироқ фойдаланиш, хом ашё, материаллар, ускуналар, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга коллективни қандай жалб этяпти, қандай қилиб меҳнат интизоми ва тартибни мустаҳкамлаяпти. Партия ташкилотининг социалистик мусобақани, меҳнатга коммунистик муносабатни ривожлантиришдаги роли;

— партия ташкилотининг коллективнинг жипслиги ва барқарорлигига таъсири, кишиларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик;

— партия ташкилоти томонидан маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқидан фойдаланиш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, топширилган ишга масъулиятни оширишга уларнинг таъсири, маъмурият фаолиятини назорат қилиш комиссиясига раҳбарлик, раҳбарлар ва мутахассисларнинг хизмат бурчларини бажарилиши тўғрисида ҳисобот ва маълумот бериш тажрибаси;

— оммавий агитация ва пропаганда ишларининг аҳволи, партия ташкилоти меҳнаткашларда давлат ва жамоат ишларини бошқариш кўникмаларини қандай ҳосил қилаяпти;

— касаба союз, комсомол ва бошқа жамоат ташкилотларига, меҳнаткашларнинг ижодий бирлашмаларига раҳбарлик даражаси.

Комиссия аъзоларининг барча коммунистлар билан битта-битта суҳбатлашиши кўрикни ташкил этишнинг муҳим томони ҳисобланади. Бундан асосий мақсад партия ташкилотининг келгусидаги ишида энг муҳим йўналишларни белгилашда уларнинг фикрини билишдан, партия аъзоларининг шахсий ижтимоий-сиёсий ва меҳнат активлигини оширишдан иборат.

Комиссия биринчи навбатда шахсий суҳбатлар натижасида, шунингдек партия ташкилотининг ҳаёти ва фаолиятини ўрганиш натижалари бўйича унга характеристика тайёрлайди. Унда партия ташкилотининг ривожланиш босқичлари, унинг коллективдаги активлиги ва обрўси баҳоланади. Тайёрланган характеристика партия ташкилотининг жанговарлигини ошириш бўйича нималар қилиш кераклиги, қайси «танг жойлар»га эътибор бериш лозимлиги тўғрисидаги таклифлар билан биргаликда коммунистлар муҳокамасига қўйилади. Бу муҳокама очиқ партия йиғилишида эркин ва ишчанлик билан фикр алмашув вазиятида ўтиб, аниқ тадбирлар ишлаб чиқиш билан якунланади.

Партия ташкилотчиси жанговарлиги кўриги якунлари ва ишлаб чиқилган тадбирлар кейинчалик район партия комитетида кўриб чиқилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ БЎЛИМИ ШАРҲИ:

Бизнингча, «Миконд» заводи партия комитети ва бошқа бир қатор партия ташкилотлари воронежликлар тажрибасини ўзгартириб, комиссиялар вазифаси ва ваколатига ижодий ёндошиб, тўғри иш қилдилар. Бу ерда формал, шаблон ёндошув бўлмаслиги керак. Ҳамма нарса партия ташкилоти ҳаракат қилаётган шароитга, ишнинг ўзига хос томонларига, коммунистларнинг миқдорига боғлиқ. Ортиқча справкабозлик, қоғозбозликнинг олдини олиш керак. Энг муҳими — пировард натижа. Пировард натижа эса бу бутун партия ташкилотининг жанговарлигини ва ҳар бир коммунистнинг авангардлик ролини оширишдан иборатдир.

Тошкентликлар тажрибаси

«Миконд» заводи партия комитети аъзолари, цех ташкилотлари, партия бюролари кўрикни ўтказишга пухта тайёргарлик кўришди. Анализлар ва энг яхши вариантларни излаш, синаб кўриш ва хатоликларга йўл қўйиш билан кўрикни ўтказишнинг ўз план ва методикасига эга бўлишгунча анча ойлар ўтди.

Уни бешта босқичга бўлишга қарор қилинди. Мана улар.

Биринчи босқич: комитет тузиш, уларни партком, партбюро мажлисида тасдиқлаш, барча коммунистларни, комиссия аъзоларини кўрикнинг мақсад ва вазифаларидан хабардор қилиш.

Иккинчи босқич: партия ташкилоти фаолиятини, коллектив анъаналарини ўрганиш, коммунистлар билан шахсий суҳбатлар ўтказиш.

Учинчи босқич: коммунистлар билан шахсий суҳбатлар якунлари бўйича партия йиғилиши ўтказиш, коммунистларнинг авангардлик ролини янада ошириш масаласини қараб чиқиш, цех партия ташкилоти жанговарлик ҳолати тўғрисидаги комиссия справкасини қараб чиқиш, таклифларни амалга ошириш, суҳбат мобайнида коммунистлар айтган таклифлар ва нуқсонларни бартараф этиш бўйича тадбирларни тасдиқлаш.

Тўртинчи босқич: партия ташкилоти, партия группаларининг комиссия томонидан шахсий суҳбатлар давомида айтилган таклиф ва мулоҳазаларини бартараф этиш бўйича фаолиятини ўрганиш.

Бешинчи босқич: цех партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов кампанияси давомида партия ташкилотларининг жанговарлик кўригига якун ясаш, комиссия раисларининг ахбороти, парткомнинг кенгайтирилган мажлисида кўрик натижаларини муҳокама қилиш ва партия ташкилотлари жанговарлигини, коммунистларнинг авангардлик ролини янада ошириш бўйича тадбирлари.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ БЎЛИМИ ШАРҲИ:

«Миконд» заводи партия комитети жанговарлик кўригини ўтказишнинг барча беш босқичини ўн ойга —1984 йил ноябридан 1985 йил сентябригача бўлган муддатга мўлжаллади. Шундай қилиб тўғри қилди. Бундай кўриклар беш йилликда икки марта ўтказилиши, шунингдек унинг муҳимлигини ҳисобга олиниб, бу катта ишда шошма-шошарликка асло йўл қўймаслик лозим. Бу ерда ҳар бир қадам чуқур ўйланган ва тарозига солиб кўрилган бўлсин. Ҳар бир партия ташкилоти, ҳар бир коммунист учун бу бир умрга хотирада қолиши лозим. Кўрик ўтказилгунга қадар зарур муҳит яратиш керак. Токи, ҳар бир коммунист масъулиятни чуқур англасин. Бу ўз виждони олдида, ўртоқлари, партия олдидаги худди бир имтиҳондайдир.

Самарадорлик мезони

Партия ташкилотининг жанговарлигини қандай баҳолаш мумкин? Қандай кўрсаткичлар, қандай натижалар билан? «Миконд» коммунистлари партиявий, ижтимоий-сиёсий ва илмий адабиёт билан танишиб чиқдилар, аммо заводда тадбиқ этиш мумкин бўлган партия ташкилоти иш самарадорлиги мезонларига оид тайёр жавобни, албатта, топа олмадилар. Уни ўзлари ишлаб чиқишга қарор қилдилар. Дастлаб 2,5 мингга яқин банд ва рақамлар тайёрланди. Бундай улкан система шубҳасиз тўғри келмасди. Уларни 27 тагача қисқартирдилар. Энг муҳим нарсаларни ҳисобга олдилар. Социалистик мажбуриятлар ва коллектив шартнома бандлари, юқори партия органларининг қарор ва кўрсатмалари, шунингдек, ўзлари белгилаган тадбирларнинг қанчаси ўз муддатида бажарилмади. Таъминот, меҳнат унумдорлигини ошириш, моддий ва энергетика ресурсларини тежаш планлари қандай бажариляпти, қанча ишчи ўз нормаларини бажармаяпти, ишчи ўринлари аттестациядан ўтказилганми, умуман ишчи вақтининг бой берилиши қанча миқдорда, хусусан ишга келмаслик туфайли келиб чиққан иш вақтининг йўқотилишичи, ичкиликбозлик, безорилик, милицияга чақирилишлар қанча?

Самарадорлик мезонлари рўйхатида рационализаторлик ишларига боғлиқ масалалар: рационализаторлар ва улар томонидан тушаётган таклифлар сони, таклифларнинг қанчаси жорий этилганлиги ва у қанча самара бераётганлиги ҳам кўзда тутилган. Янги техникани жорий этиш, кадрлар қўнимсизлиги масалалари ҳам ҳисобга олинади.

Партиявий ғамхўрлик алоҳида бўлимни ташкил этади. Қанча партия мажлислари ўтказилган, уларда қанча одам сўзга чиққан, мажлисда тушган таклифлар ва эътирозлар миқдори, улардан нечтаси реализация қилинмаган ва қандай сабабларга кўра. Коммунистларнинг устав талабларини бузиш ҳоллари, партиявий жазоси бўлган коммунистлар миқдори, маъмурият фаолиятини назорат этиш бўйича комиссиялар томонидан қанча текшириш ўтказилганлиги, бу текширишларнинг самараси, улар томонидан киритилган таклифлар миқдори ва уларнинг нечтаси амалга оширилмаганлиги ҳам ҳисобга олинади. Коммунистлар томонидан доимий ва вақтинчалик партиявий топшириқларнинг бажарилиши эса диққат марказида туради.

Идеология ишларининг аҳволи алоҳида ҳисобга олиб борилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ БЎЛИМИ ШАРҲИ:

«Миконд» партия ташкилоти бор нарсаларни такрорлаш билангина қаноатланиб қолмаётганлигини таъкидлаш лозим. Партия комитети коммунистларнинг ташаббуси ва фаоллигини илмий асосланган ижодий ёндошиш билан қўшиб олиб бориб, меҳнат коллективлари ва партия ташкилотларининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда жанговарлик кўриги бўйича ўз самарадорлик мезонларини ишлаб чиқди. Бошқа партия ташкилотлари бу мезонлардан у ёки бу даражада фойдаланишлари мумкин. Ҳаммаси маҳаллий шароитга, партия ташкилотининг қандай иш олиб бораётганлигига боғлиқ. Баъзи мезонлар саноат корхоналари учун, яна бирлари илмий тадқиқот институтлари учун, бошқалари эса мактаб партия ташкилотлари учун тўғри келиши мумкин. Ҳар қайсисида ижодий изланиш тақозо этилади. Умуман олганда эса бундай мезонлар албатта зарур ва микондликлар зоҳиран тўғри йўлдан боришмоқда.

СУРАТДА: «Миконд» заводи коммунистлари ўзаро суҳбатлашмоқда.

Т. Каримов фотоси.

Характеристиками ёки карточка?

Бошланғич партия ташкилотлари жанговарлик кўриги жараёнида коммунистлар билан алоҳида суҳбатлар ўтказишга муҳим аҳамият берилади. «Миконд» заводида фақат коммунистлар билан эмас, шу билан бирга раҳбарлик ишларига тавсия этилган партиясизлар ва комсомол аъзолари билан ҳам шундай суҳбатлар олиб борилади.

Партиянинг сиёсий жангчилари — коммунистларга талабчанлик ҳамиша юксак бўлган ва шундай бўлиб қолади. Комиссия аъзолари партия аъзосининг коллектив проблемаларини қандай билишини, унинг бўлинмаси, корхонаси мазкур йилда ва умуман беш йилликда қандай марраларга эришиши кераклигини, қандай резервлар мавжудлиги ва улардан қандай фойдаланаётганлиги ёки қандай фойдаланиш лозимлигини билишини ҳам аниқлайди. Коммунист ўз социалистик мажбуриятини асослаб бера оладими.

Барча партия ташкилотларида алоҳида суҳбат ўтказишлар пайтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми томонидан қўйилган вазифалар диққат марказида бўлади, пленум қарорларини бажаришда коммунистнинг шахсий ҳиссаси белгиланади.

Ҳозир ҳамма жойда интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, кадрларнинг масъулиятини ошириш, уларга топширилган иш учун, КПСС Устави ва совет қонунларига оғишмай риоя қилиш учун, шахсий маънавий поклик учун талабчанликни кучайтириш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик кўриги жараёнида коммунистлар бир-бирларидан «Сен бу курашга қандай ҳисса қўшяпсан?» деб сўрашга тамоман ҳақлидирлар.

Кўрикнинг стратегик вазифаларидан бири инсоний эҳтиёжлар — шахснинг чинакам бойлиги бўлган маънавий эҳтиёжларни камол топтиришдан иборат. Маълумки, бунинг биринчи ва мустаҳкам асоси оилада қарор топади. Оила ва оила давраси инсоннинг ахлоқий фазилатлари шаклланишида муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам партия ташкилотларига коммунистнинг ўз оиласига муносабати ҳам аҳамиятсиз нарса эмас.

Коммунистлар билан суҳбатлар ишдан кейин ўтказилади. Унда баъзан комиссиянинг ҳамма аъзолари, баъзида эса айрим аъзолари иштирок этади. Бунда суҳбат умуман «ҳаёт ҳақида» бўлиши эмас, балки унинг конкрет ва амалий аҳамият касб этиши муҳимдир.

Суҳбатлар мобайнида одатда коммунистлар кўпгина амалий таклифлар ва танқидий мулоҳазалар билдиришади. Улар турли аспектлар ва ишлаб чиқариш фаолияти, коллективнинг ахлоқий муҳити тўғрисидаги фикрлари билан рўйи-рост ўртоқлашадилар.

Коммунистнинг барча фикрлари ёзиб борилади ва назоратга олинади. Воронеж партия ташкилотида ҳар бир коммунист учун характеристика ёзилиб, сўнгра у партия йиғилишида тасдиқланади. «Миконд» заводи коммунистлари эса, яхшиси, махсус суҳбат карточкаларини тўлдириш лозим, деб ҳисоблайдилар. Унда ўртоқнинг камчиликлари ва уни бартараф этиш юзасидан таклифлари кўрсатилади. Маълум вақт ўтгандан кейин, деб ҳисоблайдилар улар, шу карточкаларга яна қайтилади ва коммунист мажлисда ўз устида қандай ишлаётганлиги, ўртоқлари кўрсатган камчиликларни қандай бартараф этаётганини ҳақида гапириб беради. Жанговарлик кўриги ўтаётган барча партия ташкилотларида комиссия аъзолари коммунистларнинг жамоат ишларида қандай иштирок этаётганликларига эътибор берадилар. Шу билан бирга топшириқлар олмаган ёки бир марталик топшириқни бажараётганларнинг қобилият ва имкониятлари ҳисобга олинган ҳолда улар учун ҳам иш танланади. Масалан, 1-темир йўл касалхонасида бир йилдан оз ишлаган врач А. Ходов пропагандистликка тавсия этилди. Чунки индивидуал суҳбат мобайнида унинг илгариги иш жойида бу борадаги топшириқни яхши бажарганлиги аниқланди. Партия ташкилоти алоҳида суҳбатлашишдан сўнг 2-маршрут таксилари автотранспорт корхонаси ҳайдовчиси Р. А. Абдуқодировга ўз бригадасида партия ташкилотчиси вазифасини бажаришни топширди. «Лифтремонт» ремонт-қурилиш бошқармасида кўрик мобайнида техника назорати бўлими бошлиғи А. И. Пападьяннинг бешта жамоат топшириғи олганлиги ва у буларнинг ҳаммасини уддасидан чиқишга улгуролмаётганлиги аниқланди. Партия ташкилоти А. И. Пападьянни учта топшириқдан озод қилди.

Шу билан бирга «Средгазавтоматика» заводи, 2-маршрут таксилари автотранспорт корхоналарининг айрим партия ташкилотларида кўрикларни ташкил этишга бир қадар юзакироқ ёндошилди. Натижада партия аъзолари билан бўлиб ўтган биринчи суҳбатлашиш сезиларли из қолдирмади ва уларда расмиятчилик билан ўтказилган тадбир сифатида таассурот уйғотди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШКИЛИЙ БЎЛИМИ ШАРҲИ:

Коммунистлар билан суҳбатлашиш бошланғич партия ташкилотлари жанговарлик кўригининг муҳим босқичидир. Шунинг учун ҳам уларнинг ҳар бирига жиддий тайёргарлик кўриш тақозо этилади. Бу ўринда тезкорликка мутлақо йўл қўймаслик керак. Партиямизда бундай суҳбатлашишлар юзасидан зарур тажрибалар бор. Партия ҳужжатларини алмаштириш пайтида бундай суҳбатлар қандай ўтказилганлигини эслаш керак. Ўшанда бу ишга жуда жиддий аҳамият берилган эди. Ҳар бир суҳбат унда қатнашганлар учун эмас, балки уни олиб борганлар учун ҳам воқеа бўлган эди. Бу коммунистларнинг принципиал, ҳаққоний, тамомила очиқ суҳбати бўлган эди. Бу суҳбатларни ҳозир ҳам шундай ўтказиш керакки, энг теран туйғулар юзага чиқсин, коммунист ўзига, атрофидагиларга, ўз ишига, энг муҳими эса ўзининг коммунист деган номига янгича қарайдиган бўлсин. Бунинг учун комиссия аъзоларининг ўзи ҳам ҳар бир коммунист билан суҳбат олиб боришга тайёр бўлишлари керак. Партия ташкилоти, унинг секретари эса бу борада зарур маълумотлар тўплашда комиссияларга ёрдам кўрсатиши зарур. Зарур бўлганда эса комиссия аъзолари коммунистнинг иш ўрнида, оиласида бўлишлари, қўшнилари билан суҳбатлашиши, коммунистнинг болалари ўқиётган мактабга ташриф буюришлари ҳам мумкин.

Коммунистлар билан суҳбатлашиш комиссия аъзоларига, барча партия группалари, цех бошланғич партия ташкилотларига хос бўлган умумий камчилик ва нуқсонларни, ҳал этилмаган муаммоларни аниқлаш имконини беради. Масалан, «Миконд» заводининг 12-цехида шу нарса равшан бўлдики, кўпгина ишчилар коммунистик меҳнат ва конкрет экономика мактабларида машғулотларда қатнашаётганликларига қарамай, ўзларининг социалистик мажбуриятларини иқтисодий жиҳатдан асослай олмайдилар. Марказий телеграфда 11 коммунист билан олиб борилган суҳбатлар ўрта звено мутахассислари иши сустлигини кўрсатди. Кўпгина партия ташкилотларида умумий камчилик — коммунистларнинг болалар тарбиясида кам иштирок этиши, фарзандлари мактабда қандай ўқиши ва бўш вақтини қандай ўтказишини билмасликлари аниқланди.

Шуни айтиш керакки, инсоннинг шахсий фазилатлари, унинг ижобий ва салбий хусусиятлари айнан коллективда кўпроқ намоён бўлади. Бу ерда ҳаётимизнинг маънавий нормаларидан ҳар қандай четга чиқишни бартараф этиш осонроқ кўчади. Биз салбий ҳоллар вакуумда пайдо бўлмаслигини унутмаслигимиз лозим. Қаерда ғоявий-тарбиявий ишлар сезиларли равишда бўшашиб кетган бўлса, қаерда партиявий талабчанлик заиф, қаерда партия ташкилотлари пассив кузатувчилик ролини бажараётган бўлса, ўша ерда биз кўпинча салбий ҳолларни кўраяпмиз.

Ҳар бир коммунист Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорларини бажариш вақтинчалик кураш кампанияси эмаслигини чуқур тушуниб етиши лозим. Гап қатъият, принципиаллик ва изчиллик айниқса зарур бўлган кенг кўламдаги ва узоқни кўзлаб қилинаётган иш ҳақида бормоқда.

Бош вазифа шундаки, ҳар бир партия аъзоси ўз турмуш тарзи ва ўз тафаккури билан муваффақиятли олға боришимизга халақит бераётган, коммунистик этика нормаларига зид бўлган салбий ҳолларга қарши туриш керак. Бу борада коммунистлар билан алоҳида суҳбатлар ўтказиш катта роль ўйнаши лозим.

Ҳар бир партия ташкилоти коммунистлар билан суҳбатлардан сўнг махсус карточкалар тўлдириш керакми ёки характеристика ёзиш лозимми — буни ўзлари ҳал этишга ҳақлидирлар. Энг муҳими эса натижалар партия йиғилишида муҳокама қилиниши ва ундан ҳар бир киши ўзига тегишли хулоса чиқариб олишидир.

Биздан коммунистларнинг ўтказилган суҳбат асосида ўртоқларини жазолаш ва эҳтимол КПСС составидан ўчиришга ҳақлари борми, деб сўрашади.

Бу ҳуқуқни бошланғич партия ташкилотидан ҳеч ким, ҳеч қачон олиб қўйган эмас. Мабодо коммунист ножўя ишлар билан шуғулланаётган бўлса, масалан у ичкиликбозлик қилаётган, унга ўртоқларининг панд-насиҳатлари ҳеч қандай таъсир этмаётган, у эса коллективни орқага судраётган бўлса, бу ҳолда партия ташкилоти энг жиддий чораларни қўллашга ҳақлидир. Аммо шу билан бирга бошланғич партия ташкилотларини маъмуриятчиликка, ҳуда-беҳудага жазо чораларини қўллашга берилиб кетишдан огоҳ этиш керак. Жанговарлик кўригининг асосий ғоясини ҳар бир коммунист онгига етказиш лозим. Бу шунчаки навбатдаги тадбир бўлмай, актуал социал-иқтисодий ва ғоявий-сиёсий вазифаларни ҳал этишда партия ташкилотлари жанговарлигини оширишнинг таъсирчан воситасидир.

* * *

Кун сайин янгидан-янги партия ташкилотлари жанговарлик кўригини бошлашяпти. Унинг моҳияти ишларимизни янада яхшилашдан, экономикамиз мустаҳкамлаб, халқ фаровонлигини оширишдан иборат. Одамлар янада яхши ишлаб, яхши яшасин, социалистик тузумимизга ёт бўлган барча иллатлардан дадил қутилайлик, ҳамма ўзини ишда ҳам, уйда бахтиёр ҳис этсин, мамлакатимиз янада қудратли ва енгилмас бўлсин — кўрик ана шуларга даъват этилган.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

4-БЕТ. ● 4 МАРТ, 1985 й. Р—12118. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ● А-2065, Индекс 64690. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.